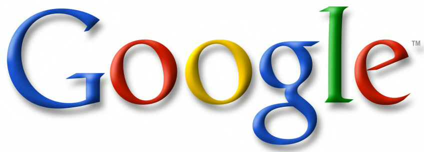
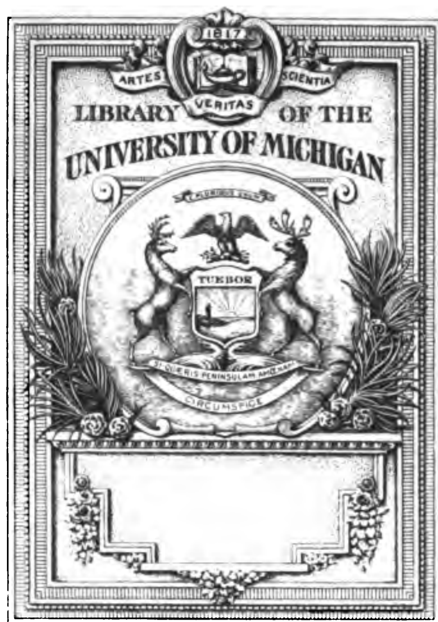

Vilhelm Krag

Hos Maarten og Silius

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

HOS MAARTEN OG SILIUS

VILHELM KRAG

HOS MAARTEN OG SILIUS

ANDET OPLAG

KRISTIANIA
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)
1912

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI

DEN FORBANKA MOTTÔREN

Endnu engang er der Sommer og Sol mellem Skjærene, endnu engang kviddrer der en Sang i mit Hjerte, — endnu engang gaar jeg min glade ensomme Gang til Maarten og Silius, — mine prægtige Venner fra gamle Dage.

Det varer baade længe og vel, førend jeg kan komme saa langt, for Kommunikationerne har ikke forbedret sig siden sidst, jeg var her. Jeg kjører og jeg gaar, og tilsidst maa jeg ro i flere Timer. Men da jeg ser Steinsøjas kjendte Holmeryg stige over Sjøen, bliver jeg mere og mere urolig. Det er altid farligt at komme tilbage til et Sted, som staar helt og harmonisk i ens Erindring. Sæt at Maarten er død — eller Silius — eller begge to? Og at der er kommen en fjong Bymand istedet, som har „pøntet“ de gamle Huse med store Ruder og

Ark og Veranda og al den anden Vederstyggelighed, der mere og mere skjæmmer Skjærgaarden ud?

Jo nærmere jeg kommer Steinsundet, desto ængsteligere bliver jeg, og da jeg skal til at svinge ind i Sundet, sidder saamæn Hjertet i Halsen, saa jeg har den største Lyst til at snu og ro et andet Sted hen.

Men jeg tager Mod til mig — lægger ud med nogle kraftige Tag:

Se!

Ja, se! Hele Eftermiddagssolen straalende tversigjennem Sundet, saa Løbet ligger i et eneste Sølvglitter mellem de bratte Holmevægge. Og paa hver sin Side Husene — akkurat som de skal være: Silius's Hus paa Ydre-Øen, gulmalet, Maartens Hus paa Indre-Øen, hvidmalet, og alle Vinduerne tindrende muntre, de ler omkap — de mangfoldige smaa Skøiere!

Men hvad er det? Ligger der ikke en Skjægte midt ude i Sundet — midt i det allerværste Solglitter? Det er ikke muligt at stirre imod Smaasjøens tusen Lynglimt; men da jeg kommer nærmere, faar jeg saavidt

Gløtt af Skjægten. — Der sidder en Mand i den, og han har hvid Frakke og gul Sydvest paa. — Det kunde saavist ligne Silius; han har altid været svær til at pynte sig, — ialfald beskyldte Maarten ham for det, naar de ikke var enige. Engang gik det endog saa vidt, at han kaldte ham en „tønd liden Lapsonge", og det var dog haardt sagt til en Mand paa meget over sytti Aar!

Jeg er meget nysgjerrig; men da jeg kommer helt op paa Siden af Baaden, viser det sig, at jeg har taget feil. Det er slet ikke Silius, det er tværtimod gamle Maarten, som dennegang er den tønde, lille Lapsonge!

Jeg ser, at han netop holder paa at sætte Skjæl paa Krogen, og da maa man aldrig forstyrre nogen, selv om man har noksaa megen Lyst. Medens jeg venter paa, at han skal blive færdig, tager jeg ham i Øiesyn, men skjønt det nu baade er Aar siden jeg sidst saa ham, og skjønt han allerede dengang paastod, han var paa Sia af firs, kan jeg ikke opdage nogen Forandring, hverken i hans runde og krusede og graa Skjæg

eller hans brune og kraftige Ansigt med det korte krumme Næb af en Næse.

Sesaa — der lod han Snøret gaa! Nu kan man da anstændigvis give sig tilkjende.

„Guettermiddag," siger jeg.

Men jeg har nok været for ivrig alligevel; thi han svarer ikke. Han lader Snøret ganske rolig gaa tilbunds, haler op og sætter Haanden tilrette paa Vahornet.

Saa skyver han sin gule Sydvest lidt ned for Solen, gløtter bort paa mig og svarer med sin kjendte Bas: „Guettermiddag, Far!"

Ja ja, næste Gang skal jeg da vise, at jeg er beleven, og ikke forivre mig mere. Derfor tier jeg stille som en Østers og andøver Skjægten, saa jeg ikke skal drive ifra ham. Jeg lader ham gløtte hen paa mig; men jeg har det saa travelt med at holde Skjægten mod Vinden, at jeg sagtens ikke har Tid til at snakke mere med ham foreløbig, — og endelig kommer det da fra Maarten:

„Haajsan —! Er det ikke Kjendsfolk?"

Idetsamme napper det paa hans Snøre og han faar det travelt med at bugsere ind en

svær Kar af en Torsk, og da er det ikke rimeligt, at han skal fortsætte Samtalen.

Men nu er ialfald Isen brudt, saa jeg uden at begaa nogen Fadæse kan skode mig hen til hans Baad, og da han har faaet Torsken af Krogen og kastet den i Fiskeparken, langer han sin ærlige brune Næve indover Rælingen til et Goddag, som sidder og værker længe efter.

For rigtig at sætte Ære paa mig, lægger han Fiskesnøret bort og karver Skraa i sin Snadde, saa jeg forstaar, at nu skal vi have en Gjenkjendelsens Prat. —

„Saa Dere er kommen til Steinsøja igjen? Ja, det er jo et lidet Bêl, siden Dere var her sidst.“ —

Du gode Gud! Et lidet Bêl!! Jeg synes det er en hel Evighed!

Nu maa jeg jo spørge efter alt og alle — først og fremst Silius. „Aa,“ svarer Maarten. „Han er ikke videre tés. Efter den Lungebetændelsen iforfjor, saa —“

„Har Silius havt Lungebetændelse?“ spørger jeg rystet.

„Ved Dere ikke det? At Silius har havt

Lungebetændelsen? Bevare Dere vel, han var jo lige inde i Døen.“ —

Saa faar jeg vide lidt mere om Sygdommens Forløb og Varighed og deslige, og saa spørger jeg efter Nikkelaj.

„Nikkelaj —? Han er oppe i Landet hos sin Moster. Han holder sig der mest hele Aaret. For han maa jo snart gaa paa Skolen,“ lægger Maarten til, næsten undskyldende, — men jeg hører godt paa Stemmen, at Maarten baade er bitter og bedrøvet, fordi Nikkelaj mest hele Aaret er hos sin Moster oppe Landet istedetfor at være sine to djærve Bedstefædres Stolthed og daglige Kilde til Strid. —

„Men Nathaniel,“ spørger jeg videre, „Nathaniel henne i Sundet, som blev saa skræmt af Byttegastene den Kvelden, De husker?“

„Ved Dere ikke det heller?“ svarer Maarten, og han bliver saa forfælt, at han tager Snaddestumpen ud af Munden og bliver siddende og se paa mig.

Nei — jeg ved saamæn ikke det merkværdige om Nathaniel.

„Ved Dere ikke engang, at han kom afdage? Jo, Stakkaren, han kom afdage, gjorde han. Det var ved Paasketider ifjor d e t."

Nu tager han atter Snøret og gjør Krogen istand. Jeg forstaar idetheletaget, at Maarten ikke er i Humør. Han har øiensynlig ikke ligt, at jeg ikke har fulgt bedre med i Forholdene paa Steinsøja. —

„Er Silius hjemme," spørger jeg for at redde Retræten med nogen Honnør.

„Ja, mæn er han saa. Jeg kommer over til Dere, naar jeg har faaet til Aftenkoge." —

Dermed ror jeg hen til Silius's Brygge og lægger min Baad der. Gadedøren staar gjæstmildt paa vid Væg. Jeg gaar ind i den lysegrønne Forstue, hvor Albatrossen hænger og svæver med udspændte Vinger efter en Staaltraad, som er fæstet i Taget.

Jeg gaar ind i hans gjilde Stue, hvor Briggen „Haabet" og Barken „Tvende Familier" lyser op paa Væggen og midt imellem dem i Glas og Ramme, det spanske Ridderkors, som Silius fik dengang, da han heltemodigt reddede et helt spansk Skibsmandskab fra at drukne. —

Jeg gaar ud i Kjøkkenet og finder alt som før, men hverken Silius eller noget andet Menneske viser sig. — Jeg stanser og lytter efter om jeg skulde kunne høre nogenslags Larm i Huset. — Jovist! Der er nogen, som hugger Ved ude i Vedskjulet! — Med Forsigtighed krummer jeg mig udad den lave Bislagdør og staar pludselig Ansigt til Ansigt med den spanske Ridder — lyslevende!

„Nei, naa skulde en da aldrig ha set," siger Silius.

Lidt efter staar vi begge ved Skorstenen og skal gjøre op Varme for at koge Kaffe, for Pigen er paa Missionsmøde — „her er forlade mig 'kje andet end Møder saalang Uga er," siger Silius, forarget baade over Møderne og den vaade Ved, som ikke vil brænde.

Da denne endelig er kommen i Brand og Kjedlen sat paa, og vi sidder hyggelig paa Skorstenspallen, spørger jeg til en Forandring Silius ud om Maarten. Og faar det selvsamme Svar, som det Maarten netop gav mig, da jeg spurgte ham efter Silius.

„Aa, han er ikke videre tés. Det er den

Gigta. Og saa er han jo gammel. Paa Sia af de firs. Og da kan en ikke andet vente."

Jeg synes nok, det er lidt rart, at Maarten nu som for fem Aar siden er paa Sia af de firs; men sligt skal en ikke hefte sig ved. Derfor gaar jeg strax videre og spørger Silius om Lungebetændelsen, — og saa faar jeg høre en lang Beskrivelse af den forbanka Betændelsen, og imedens er Kaffen kogt op, og vi helder nymalet paa. Da dette er gjort, gaar Silius ud i Gadedøren og hauster:

„Maarten haaj! Naa blir det snart Kaffe —"

„Kaffe er hørt," svarer Maarten ude fra Sundet.

En Stund efter hører vi ham komme rumsterende ind Bislagveien.

Nu sidder vi sammen paa Kjøkkenbænken igjen med vore rygende Boller foran os. I Kaffen er der Kandissukker paa Hyssing og alt er som før saa velsignet og fredeligt. Solen skinner indad Kjøkkenvinduet og Sjøen smaarisler under Gulvet mellem de Bjælker, Huset er bygget paa.

Da siger pludselig Maarten: „Her er saagu 'kje Ro at faa hverken Nat eller Dag for den Dæggerens Mottôren“ — og han gaar hen og lukker Gadedøren med et Brag, som dôner langt udover Havnen.

Ja, sandelig hører jeg Smeldet af en Motorbaad nærme sig, og skjønt det lyder mærkeligt her i Steinsundet, her i Silius's fredelige Kjøkken, forstaar jeg ikke rigtig det ganske ubeherskede Raseri, der nu griber de to Gamle.

Forsigtig prøver jeg mig frem og spørger, hvem det er, som kan være begyndt med Motor her i Steinsundet, og rapt svarer Maarten: „Aa, det er denne elendelige Østlændingen, som kjøbte Huset efter Nathaniel.“

Ja, det maa jeg tilstaa! At det ovenikjøbet er en Østlænding, som vover at forstyrre Freden i Steinsundet, det er ligefrem frækt. Hvor den Østlændingen er ifra —?

„Aa, han er vist bortfra Græmstadkanten en Plads,“ — svarer Silius; men da jeg lidt skuffet siger, at da kan han jo ikke egentlig kaldes Østlænding, aahaaj! da lægger Silius sin solide Næve i Kjøkkenbordet: „Ja, er

'kje han Østlænding, saa fins her 'kje Østlændinger te'!"

Og Maarten tilføier: „For haa Fanken skulde han ellers med Mottôr her i Steinsundet?" —

Nu kommer det Slag i Slag —:

„Tror Dere 'kje, han har Sepparattôr ogsaa? To Kjyr — det kan han saavidt fø'; men tænk om han 'kje maa ha Sepparattôr til de to Kjyrene —"

„Det er godt, saalænge han 'kje éder med Maskine —"

„Det er godt, saa længe han 'kje gir sig til at fly."

„Men det allerværste," siger Maarten, og nu reiser han sig, Gamlen, i fuldt Sinne, „det allerværste er at han render rundt og vil at gamle Sjøfolk skal gi' sig til aa sømme!"

Begge to ler fortvivlede ved Tanken paa, at gamle Sjøfolk skal gi' sig til at svømme. Og Silius fortæller om den Gangen, han forliste i tre og tres udenfor Cap Finisterre; da var der netop en Narrifas ombord, som kunde svømme. Men se, hvordan gik det ikke ham?

„Ja, se naa! De andre, de læste sit Fadervor og gik tilbunds uden et Kny, — de som skulde gaa tilbunds. Og vi andre laa og flaud paa ekkaaslag; — jeg hadde faaet Tag i en Bede af Ruffen. Men se naa han, som kunde sømme? laa han 'kje der og sømte og skreig og skreig og sømte — huf det var grusomt! Grusomt, min Far! Det varte vist fem Minutter, før han fik søkke! Men se naa, hvis han hadde gjort som de andre og læst sit Fadervor og gaaet tilbunds i Jessu Navn, — se da hadde han sluppet det Forfærdelsens Mirakel!“

Nu er det Maartens Tur en Stund; — han fortæller, hvordan Østlændingen fra Grimstadkanten, hvis Navn er Tjersvold, kom lige ind i Stuen til Maarten og sagde, at nu skulde lille Nikkelaj lære denne velsigna Sømminga, for det lærte alle Folk nu om Tia.

Men da fik jo Tjersvold! Gudbevare Dere vel, slig gamle Maarten ser ud, bare han tænker paa det.

„Saa alle Folk lærer det naa for Tia?“ hadde Maarten sagt. „Ja, jeg ved nok, at Spanjorer og Niggere og andre Hedninger

baade herhjemme og ude gjør sig bedre end Vorherre har skabt dem. Men tro om kræstne Folk finder paa noget saa gudsbespotteligt? sa jeg til Tjersvold, og han er naa saa gudelig, at det drøib af ham. For hvis det havde været Vorherres Mening, at vi Mennesker skulde sømme, tro han da ikke hadde git os Gaasebein eller Loffer eller en liden Makrelsvans i Enden? Eller en Mottôr kanske? sa jeg. Men tro saa han ga os det? Aa nei, han gjorde naa ikje det. Og saa stod han alligevel i Paradis om Kvelden den syvende Dag og saa paa alt det, han hadde gjort, og han syntes, det var saare godt, slig han hadde gjort det. — Staar det ikke skrevet, Tjersvold, Du, som er saa glub til at læse i Skræften, sa jeg. Men Du skal kanske være bedre end Vorherre, Du Tjersvold, siden Du finder paa sligt noget gudsbespotteligt som at gjøre noget, der ikke har været Vorherres Mening. Høh! Siden har saamæn ikke jeg seet noget til den elendelige Østlændingen.“

Nu har de gamle udøst sig. De sidder stille og sukker over sine tømte Kaffeboller.

Solen holder paa at gaa væk fra det sidste Gløt øverst i Kjøkkenvinduet.

„Men tror Dere ikke," siger Silius, „at fjorten Dage efter ligger jeg ude i Sundet og fisker. Og saa ser jeg der kommer en hvid liden Tasse sømmendes udover — midt i Sundet. Jeg til at hauste og sint var jeg og skjændte gjorde jeg. — Men den Tid jeg skulde sjaa efter, tror Dere ikke det var lille Nikkelaj sjel, som kom sømmendes midte i Sundet."

Der sænker sig en trist Taushed over os alle, og vi siger intet paa længe. —

Senere paa Kvelden staar vi paa Bryggen og ser nedover Sundet.

Nu er Løbet saa dybt og alvorligt og blankt. Yderøen ulmer kobberrød i Aftengløden. En enkelt Terne piber forbi — Tri! siger den i Forbifarten. — Nathaniels Hus og Brygge ligger i Skumring under dette Landet; selv Skjøiten med den forbanka Mottôren i ligger fortøiet ved sin Stok, stille og pyntelig, som det var en ganske almindelig gammeldags Listerskjøite.

Men da sukker Maarten, den gamle Ulk: „Haa ja ja! Her er 'kje Fre' at faa nogen Plads længer!"

ØSTLÆNDINGEN FRA GRÆMSTAD

2

Aldrig har jeg seet Kamp mellem gammelt og nyt faa kuriøsere Form.

Her i Steinsundet, hvor Livet til for ganske nylig har staaet stille i halvhundrede Aar, her, hvor Byttegasterne hauster om Vinterkveldene og den hollandske Damen ved Varen varsler Storm og Forlis, her har en eneste Motorbaad skræmt Freden bort og dræbt baade Spøgelserne og Idyllen.

Hverken Maarten eller Silius er til at rokke til nogen Skjæmt mere; og de har dog været villige nok før! Den forbanka Østlændingen fra Græmstad sidder dem i Hovederne hele Tiden. Selv da vi er bænkede rundt Silius's store Skorsten og har nøret paa Varmen, efterdi Skodda er kommen udenfor. Selv da Rhumen er kommen frem og det varme Vand, ja endog Cigarer!

Selv da skal jeg have en Historie om Søvrin Tjersvold med Mottôren. —

„Ja, Du kan godt fortêle han Du, hvis Du vil," siger Silius og putter Glasset halvt af Sukker.

„Aa det er det sâme for mæ," svarer Maarten, og saa sidder de og vaser lidt om hvem der skal „fortêle," men saa bliver det Maarten tilsidst alligevel.

„Ja," siger Maarten, „det var den Tia, Silius havde faaet den fæle Lungebetændelsen og var saa klein, at han var mest kvit. Saa kan Dere vel skjønne, at jeg var herover hver en Dag og hjælpte til, saa godt jeg kunde. — Jeg læste for Silius baade af Skræften og af Gossners Skatkiste og af Thomas af Kempis og Salmeboga, og Silius sagde mange Ganger til mig, at han syntes, det bessna svert.

Og saa naar jeg havde læst, saa prated vi om gamle Tider, da vi fôr sammen i Ungdommen. Det vil da si: det var jo mest mig, som fortêlte, for Silius var saa klein, at han havde vondt for at snakke. Og naar vi havde pratet lidt paa den Maaden, saa maatte

jeg til at læse igjen, og slig gik det nogle Dager. — Men en Kveld, saa siger Silius til mig: Maarten, siger han, naa tror jeg 'kje, jeg greier det længer. Du faar heller bli hos mig Maarten, siger han, for hvis jeg skulde sløkne, saa vilde jeg gjerne, Du skulde sidde hos mig og holde mig i Hanna.

All right, siger jeg, og saa blev jeg der Natten over. Og den Natten var han paa det kleinaste. Jeg havde aldrig trodd, han skulde staaet det over. Han havde det saa vondt, at det var en ren Ynk.

Saa siger jeg til ham: Silius, siger jeg, er Du ræd Silius, siger jeg. „Jeg har aldrig vaaren ræd i hele mi' Ti'," siger Silius. Og saa friskned han til en Stund udpaa Morgenen.

Men vil Dere tro, saa — Klokken kunde vel være saantner omlag ni — saa hører jeg den forargelige Knattinga af Mottôren lige ved Bryggen.

Jeg ned i Stuen; der stod Søvrin Tjersvold.

Dere kan da vel skjønne, at naa blev Maarten Salvesen vond, saa det forslog.

Haa skal Du her i Huset, sa jeg saa det formelig gnistra.

Jo, han maatte da saa endelig tale et Gran med Silius.

Silius har Lungebetændelsen, sa jeg, der er 'kje nogen som kan faa tale med han, saa klein han er.

Ja, men det var netop for det Silius kunde vist trænge et gudsens Ord, slig en Sønder som han var.

Naa er jeg paa Sia af de firs, men jeg er noksaa grei paa Næven endda, og jeg skulde netop til at lægge til ham midt i Synet, saa banker Silius i Loftsgulvet og siger, jeg skal komme.

Aa er det, Du vil Silius, sa jeg, da jeg kom op paa Kammerset til ham. — Da havde han, syge Manden, reist sig op i Sengen ganske alene og sad ret op og ned saa kjækt som dertil.

Bare lad Du Søverin komme, sagde han, for han havde jo hørt altsammen gjennem det tynde Gulvet. Jeg skal nok greie han.

Ja, nu kan Silius fortêle Resten sjel."

Silius sidder en Stund og tænker sig om.

Saa tager han et godt Drag af sin Cigar og lægger ivei.

„Ja — der kom de jo op i Kammerset, først Maarten og saa Søverin. Og Dere kan skjønne, at Søverin han saa ud som en Postille paa en Langfredag, saa høitidelig var han.

Men — Goddag Søverin, sagde jeg nok-saa venskabeligt. Er det Dig, som er ude og gaar.

Vil Du ikke sætte dig ned, sagde jeg — og sligtnoget. Og saa gav jeg mig til at prate om Makrèlen og Silla og sligtnoget.

Ja, nei, siger saa han igjen. Det var nok ikke rigtig dette han var kommen for at prate med mig om.

Nei, men det var da rart, siger jeg og gjør mig nauden. Aa tro da det var for noget? Jeg trodde da ikke, jeg skyldte ham noget forresten.

Nei, siger han, men han var naa kommen for at spørge om, aassen jeg havde det med Vorherre.

Jo ho, Tak iligemaade, siger jeg. Det var saamæn ikke saa allerværst.

Men saa kan Dere skjønne, han begyndte at lægge ud. Haajsan! Det var, som en skulde høre Mottôren hans, naar han har værst Hast. Jøs! Jeg fik hele Leksen! Jeg var nu slig en ilde Sønder og nu skulde jeg snart vandre og om jeg havde tænkt, aassen det vilde gaa, hvis jeg ikke omvendte mig og det saa snart som muligt.

Ja, jeg hørte nok, at Maarten sad henne ved Vindøiet og var saa vond, at det knagte i Stolen under han; men jeg bare lod Søverin prate det hareste, han vandt, og da han havde pratet sig læns, saa var jeg ligesaa stille og rolig som her jeg nu sidder.

Du maa rigtig ha Tak, Søverin, for Uleiligheden, sa jeg. Men jeg kjender ogsaa lidegran til Vorherre, og det jeg kjender til ham, saa er han en Gentleman og en Hæderskar. Og hvis jeg, gamle Sønder, vilde lægge mig ned her og grine og skrige, saa vilde han ikke saa meget som respettere det engang. Han vilde nok skjønne, at det at jeg laa og peib og skreig, det var ikke fordi jeg var blit saa meget bedre og frommere og alt sligtnoget, men bare fordi jeg var ræd, fordi

at jeg nu skulde ud at fare for Alvor. — Og saa vilde han bare sige: Silius, vilde han si, — hold op med den Grininga, Silius. Jeg kjender Dig nok alligevel, om Du saa bærer dig baade saa og saa.

Men naa skal jeg si Dig en anden Ting, Søverin, sa jeg, og da var jeg ikke saa lidet morsk, og det er, at jeg har gaaet og læse for Presten Lassen og jeg har været til Overhøring for gamle Bispen Moe, og det endda to Ganger. Og det var Karer, som kunde baade Forklaringa og Skræften, og det baade ind og ud og ganske anderledes end Du, Søverin Tjersvaag. Og hvis jeg skal ha nogen at prate med om de Tingene, sa jeg, saa kan jeg sende Bud til Presten, som Vorherre har git Myndighed, og hvis jeg vil, kan jeg gjerne hente Stiftspraavesten sjel inde i Byen, sa jeg, for jeg kjender han og jeg har engang seilet med han over til Skagen og tilbage igjen, og det var en gjillandes Kar, saa han kom nok, hvis jeg bad om det. Men Du, Søverin Tjersvaag, sa jeg. Haa er Du for en paa Siden af slige Folk? Haa er Du paa Siden af Bispen Moe, Søverin? Og

forresten — hvem tro det er, som har sendt Bud efter Dig, tro? Det kjender jeg ikke noget til. Og derfor saa siger jeg, at Du skal se at komme dig afgaarde igjen baade Du og den forbanka Mottôren Din og sætte fuld Stim paa og det lidt fortere end fortest.

Og saa maatte han pelle sig, det kan Dere bége Dere paa."

Det klukker hele Tiden i gamle Maarten, saa fornøiet er han. Og da Silius har afsluttet sin stolte Fortælling, maa den anden fortsætte endnu lidt.

„Men ved Dere saa, — den Tiden, Søverin var gaaen, saa siger Silius: Nu synes jeg, at jeg blev saa god og tørst, Maarten. Jeg fik forlade mig slig en Lyst paa et Glas god og varm Rhumtoddy, siger den syge Manden. Ja, da maatte jeg le! — Men lidt efter søvna han, og saa sov han i et eneste Drag i tolv gode Timer, og da han vaagnede igjen, da var han saa spræg, at han vilde op med det sâme. Men Lungebetændelsen — den var han ialfald blit god af, den Tiden han for saa hardt ivei mod Søverin."

„Nei," siger nu Silius med Selvfølelse og

Værdighed. „Det er jo ikke farligt, naar sligtnoget kommer til voxne Folk og Gentlemen som Maarten og mæ. — Nei, det gik værre med Nathaniel. — Jeg er saamæn ikke ræd for at si, at det gamle Naude blev draaben udaf Søverin."

„Hvadfornoget?" tager jeg i. „Blev Nathaniel draaben af Søverin?"

„Ja, Dere kan godt si, at jeg har sagt det. For jeg skal staa ved det, om det saa kommer til Høiesteret. — Det var jo det med Nathaniel, at han var snil og god i sig, skjønt han var lidegranne hidsig. — Men nogen Begribels — nei, det hadde han ikke. Og dette herre, det skjønte jo Søverin, og saa hadde han det ogsaa svert travelt med at faa fat i Nathaniels Hus; jøs, det ene med det andre! — Siden fik ikke Nathaniel Fred for Fyren. — Maarra og Kveld saa sad han der og prækte, saa Nathaniel tilslut blev saa ræd, at han forlade mig ikke turde ta sig en Dram, selv om den var gratis. Og da blev jeg betænkelig, for Nathaniel havde altid været slig en Ilder efter Brændevin, naar han fik det til giendes, vil si. For ellers var

han knegen og paaholdende som en Tysker. — Ja ja, saa gaar jeg ned til Nathaniel en Eftermiddag, jeg havde sligt Slag at gjøre. Og da jeg kommer ind, saa sidder Manden forlade mig midt i Sofabænken og vagger frem og tilbage og skriger som en gammel Kjærring.

„Jøs bevare Dig Nathaniel,“ siger jeg, „aa skriger Du efter? Har Du Tandeverk?“

„Nei,“ siger han, „jeg har mista Naaden,“ siger han og saa skriger han igjen.

„Kaforslag har Du mista, “siger jeg, men nu var der ikke Svar at faa mere, slig gauled han og bar sig.

Nei, nei, tænkte jeg, saa faar Du ta ham paa en anden Baug, og saa satte jeg mig hen til ham og begyndte at læse op om Søverin, for jeg vidste jo, det var ham, som havde været ude.

Jaha — det var ikke saa ganske lidet, jeg fik sagt, og det var just ikke saa behageligt for Søverin altsammen.

Først var det mere i sin Almindelighed — omtrent det samme, jeg havde sagt til Søverin sjel, da han var oppe og skulde

forberede mig. Og saa siger jeg til Nathaniel, at han skulde gaa og snakke med Presten istedetfor at sidde og høre paa slig en Kvaksalver som Søverin.

„Det nøtter 'kje med Presten," svarede han bare.

Ja ja, saa skulde jeg saamæn egenhændig ro ind til Byen til Stiftspraavesten sjel, sa jeg.

„Det nøtter 'kje Bitten med han heller," peib Nathaniel. „Jeg har mista Naaden. Jeg faar han aller mer igjen. Aa guhjælpe en stakkar."

Naa — saa blev jeg jo lidt vond og spurgte, aassen han kunde tro paa slig en Østlænding, som kom her til Steinsundet og knatta med Mottôren baade sent og tidlig? Hva? Kunde en tro paa slig en? — Det vilde ikke Nathaniel svare paa, og saa blev jeg bøs og siger: Synes Du kanske den Mottôren hans er pen?

„Ja, æ synes han er pen! Æ syns han er saa nyddelig, atte," peib han igjen.

Da ved Dere jo det, at da reiste jeg paa mig, og saa siger jeg til Manden, noksaa stille

og pynteligt: „Du skulde kanske ikke ha tænkt paa at gi Dig til at s ø m m e ogsaa?"

„Jo, æ vil s ø m m e! æ vil rigtig s ø m m e!" skreig han.

Ja ja. Da forstaar Dere nok, at jeg gik og saa satte ikke j e g mine Ben mere hos Nathaniel.

Men saa — en fjorten Dages Tid efter, — ja jeg har det fra hans egen Søster, saa det er Sandhedens Ord altsammens —, saa skulde denne samme Søsteren øster i Sundet paa Bua og kjøbe ind Mad til Helgen. Og saa skulde hun indom et Par tre Pladser paa Tilbageveien paa Besøgels, saa hun trodde ikke, hun kom hjem før Kvelden.

Saa siger Søsteren til Nathaniel: „Naa maa Du huse at haagge Smaaved, til jeg kommer igjen." — Ja tænk da det skulde han gjøre. „Og saa maa Du ikke rode i Varmen og sætte Fyr paa —." Aa nei var det ligt sig; h a n skulde nok 'kje rode i Varmen eller sætte Fyr paa. „Og saa maa Du 'kje gaa bort nogen Plads, men være hjemme og passe Huset." — Ja Nathaniel skulde passe Huset, d e t var sandt!

Dermed drog Søsteren paa Bua og kjøbte ind til Helgen og gik i Besøgels og blev taalig længe borte, saa han var vel omtrent otte, da hun kom hjem igjen. —

Jaha — hun kommer ind i Huset og gaar ind i Stuen. Nei, der er ingen Nathaniel. Op paa Kammerset. Nei. Ud i Kjøkkenet og ud i Vedskjulet. Ja, der laa Smaaveden noksaa pent. Den havde han haaggen og lagt saa fint i Lav, atte. Og børstet Huggestabben, havde han. Og stillet Øksen saa pertentligt op imod Døren og hængt Sagen paa Væggen. — Men da blev Søsteren ræd; for Nathaniel var til Hverdags en Slarv og dette at han havde gjort alt saa extra, det syntes hun var saa ugodsligt, at hun løb til Folk.

Jaha, Folk kom til og da de skulde sjaa efter, var Baaden hans væk. De ud paa Sjøen! — Og da de havde roet en Stund, saa de Nathaniels svarte Skjægte komme drivende.

Og da de kom hen til ham, fandt de Aarene lagt ind — en paa hver Side — akkurat som udmaalt. Tænk Nathaniel, som

altid slængte Aarene paa Krøds og Tvers, der de kunde falde sig. — Men da de saa L u a, den gamle Skindlua til Nathaniel, ligge paa Toften, da begreb de, at nu var det ikje noget Haab mere —."

„Lua?"

„Ja, husker Dere ikke Nathaniel altider med en Skindlue paa Haue; en gammel grøn forskrækkelig Pøs, som han hadde paa Aar ud og Aar ind, Sommer og Vinter, inde og ude — ja han laa og sov i Sengen med den Lua paa Hodet. Men tænk, saa hadde han lagt Lua saa pent ifra sig paa Toften; den skulde bli igjen, naar han heiv sig ud. Og saa havde han bundet Krabbesteinen omkring sig, for at han skulde søkke godt; — for Krabben var borte og Krabbetauget var kuttet af etpar Favner indefter. — Og saa overbord var det gaaet med ham, den arme Stakkaren.

Aa, ja! Det var vondt at det skulde ta slig en Ende med Nathaniel; for igrunden var han baade god og snil; men nogen B e g a v e l s, det var han ikke, siden han kunde la sig naudeskræmme af slig en som Søverin." —

— — Nu synes det imidlertid, som om de to gamle finder, at den onde Østlænding fra Græmstadkanten har faaet nok for en liden Stund. De slaar sig tilro og laver hver sit nye Glas med sindig Langsomhed.

„Haa driver naa Dere paa med nu for Tia," siger Silius, da Toddyen er bleven, som den bør. „Dere hadde ligesom ingen Ampløi, da Dere var her sidst."

Au, tænker jeg, nu kommer min Tur til at gjøre Rede for mig. Men jeg vil helst være inkognito og svarer et og andet undvigende. — Aanei, det kan jeg ligesaa godt lade være! De gamle Karle vil vide Besked og spørger mig ganske overende.

Ja saa maa jeg da ud med, at jeg driver paa med et Theater inde i Christiania.

Havde jeg bare sagt noget andet! Lige meget hvad, thi dette var det værste.

Theater! siger Maarten stille og forfærdet.

Haaffernoe! siger Silius og reiser sig overende i Stolen.

Jeg har ikke andet at gjøre end at prale det bedste, jeg kan, af, hvad det er for et

fint Theater, og hvad for en Kar jeg idethele-taget er blevet.

Men jeg taler til døve Øren.

„Theater!" siger Maarten. „Skulde en ha trod sligt? Gudfader bevare mig!"

„Har Dere noentid været paa Theater, siden Dere synes, det er saa ualmindelig kleint," spørger jeg for at værge mig mod Foragten.

„Gu har vi vaaren paa Theater! Jeg tror endda, det var i Liverpool. Var det ikke i Liverpool, Silius? Naa ja, det kan være det sâme. Der saa vi ei Dame som stod paa Haue paa en Flaske og pilled sig i Têene, og ei anden lida Kjukkas, som legte med Abekatter. Jo, mæn har vi vaaren i Theater! Men at et sjebeligt Menneske, som vi trodde Dere var, atte Dere drev paa sligt — — —"

Og nu kan jeg i Skorstensildens flakkende Lys se, at de to vexler et forfærdeligt Blik; — Herrejemini! nu rangerer jeg snart paa Siden af Søverin.

Jeg har aldrig før følt Haabløsheden ved at overbevise to Mennesker om Theatrets ethiske og æsthetiske Opgaver som her, lige-

overfor mine gamle kjære Venner Silius og Maarten. — Jo mere veltalende jeg bliver, desto tausere bliver de. — Jeg føler grangivelig, hvordan de foragter mig langt ud af Stuen.

Med ét finder jeg en Ide, der forekommer mig fortræffelig.

„Ja, men jeg har truffet Kongen af Engelland,“ siger jeg triumferende. Intet er saa høit i denne Verden for gamle Sjøfolk som Kongen over Verdens første Sjømænd. Det rykker ogsaa lidt i Gamlingerne, da jeg siger dette, men de mæler ikke et eneste Ord.

„Og jeg har saamæn baade tat ham i Næven og snakket med ham,“ fortsætter jeg min formastelige Tale.

„Dere behøvede naa ikke sidde her og l u' for gamle skikkelige Folk,“ siger Maarten i en Tone, som er saa bedrøvet, at den skjærer mig i Hjertet.

„Ja men kjære Dere!“ svarer jeg ganske fortvivlet. „Det er sandt hvert eneste Ord! Jeg har tilogmed faaet et Ordenstegn af Kongen af Engelland.“

Men d e t t e bliver for meget for den spanske

Ridder Silius. Han tror minsandten, jeg vil gjøre Nar af hans heltemodig fortjente Kors, som hænger i Glas og Ramme paa hans Væg.

Og Silius Orginiussen, min gamle kjære Silius — tænk han siger følgende til mig:

„Dere kunde heller ta og holde Snuden igjen, istedenfor og sidde her og gjøre Nar og prøve paa at indbilde voxne Folk, at Kongen af Engelland gir Ordenstegn bort for slige Abenixer.“

EN UFORGLEMMELIG DAG

I tre Dage og tre Nætter blev jeg hos Maarten og Silius og levede i Herlighed og Glæde. Thi det med Kongen af Engelland var de taktfulde nok til ikke at berøre senere. For dem var jeg den samme som før — uden Amploi — og hin Snak den første Kvelden ansaa de øiensynlig kun som en Grønskollings „letsindige Forvildels“.

Den tredje Dags Eftermidag havde vi alle en stor Glæde, som gjorde sidste Aften helt uforglemmelig.

Vi stod netop og riggede os ud til en stor Fisketur. Det var Meningen at gaa langt tilhavs og komme hjem udpaa Morgensiden; — Gamlingerne havde i Anledningen taget sig en ekstra stor Middagslur. Silius og jeg stod færdige paa Bryggen og vi saa Maarten

komme ud fra sin Gadedør for at ro over til os.

Da hørte vi Mottôren klappre borte i Sundet, og uden at sige et Ord gjorde baade Silius og Maarten helt om og forsvandt hver bag sin Gadedør.

Det siger sig selv, at jeg slog Følge med Silius.

Klappringen kom nærmere og nærmere, — nu var den lige udenfor; — kratsch! med ét durede den vildt, fræsede og spyttede og blev saa bommende stille.

Jeg saa paa Silius. Det lysnede lidt i hans Ansigt, og han lyttede spændt ved Dørsprækken. — Der kom nogle smaa Smeld udenfra, men de holdt op igjen; — der var ingen Tvivl om det: den forbanka Mottôren var gaaen isønder, og det i Sundet lige udenfor Silius og Maarten.

Tilslut blev Silius saa nysgjerrig, at han maatte gløtte paa Døren og vi kiggede begge ud gjennem Sprækken. Det første, vi fik Øie paa, var Maarten, der stod god og bred med Hænderne dybt i Buxelommen yderst paa sin Brygge.

Da fandt Silius, at Tiden kunde være kommen ogsaa for ham, og med Ro og Sindighed skred vi ned til Bryggen og blev staaende der Side om Side med Hænderne i Lommen — akkurat som Maarten over hos sig.

Søverin havde i Farten krægt sig ind til et lidet Skjær ved Land, hvor der var et Jernfæste, til hvilket han havde surret Trossen.

Nu stod han paa Hovedet i Maskinen og rumsterede og vi saa ikke andet af hele Søverin end hans solbeskinnede Buxebag.

Ak, dette var jo Balsam for de to gamle! Jeg lagde Mærke til, at Silius tog en stor ny Skraa, skjønt hans ene Kind allerede bulnede af den, han havde i Forveien. Og han spyttede straalende fornøiet i Hyt og Veir — paa Brygge og Sjø; men han sagde intet. — Nei, hverken han eller Maarten ymtede noget. De nød Buxebagen.

Endelig dukkede Søverins sveddryppende, glorøde Fjæs op af Dybet.

„Guettermiddag“, smaldt det øieblikkelig fra Silius.

„Guettermiddag!“ hørte vi henrykt fra Maarten.

Søverin paa Hovedet i Maskinen igjen —!

Det begyndte saa smaat at rykke i Silius; han lo indvortes, saa han uafladelig maatte kremte for at ikke det Skraal af Latter inde i ham ganske skulde tage Magten fra ham.

Og da Søverin næste Gang dukkede op, var det saavidt Gamlen kunde faa sagt, hvad han skulde: „Du avencerer ikke stort med hinner idag, Søverin!“

„Har ho faaet Tandeverk?“ gaulede Maarten fra sin Kant.

„Du skulde ligesaa godt lægge Dig paa Sømm med det sáme,“ tilraadede Silius blidt.

Man kan ikke sige noget om, at Søverin kastede los og rev Fokken op, saa Skjøiten skar fra Land! Og han halte Storseilet i Top, saa Vinden fyldte det og bruste afgaarde baade med Søverin og Mottôren.

„Løkke paa Reisa,“ skreg Silius, og nu løsned Latterskredet; ja, han lo — han lo for mange Aar, sagde han selv.

Og da Maarten kom over blev der ny

Glæde; de lo saa de blev ganske matte og maatte sætte sig ved Siden af hinanden paa Dørsvillen tilsidst.

„Naa har vi det som Katter i Sola," sagde Maarten. —

— Det blev saamæn ikke videre af hele Fisketuren, for der var ikke Alvor i nogen af os. Og skal en paa Fiske, da maa Baaden være „raaga med Alvorlighed", det er en gammel Sandhed.

Men de var nu saa hjertelig fornøiede baade Silius og Maarten.

„Ja saa gla' som idag, — ja det har jeg ikke vaaren, — det har jeg ikke vaaren siden jeg stod til Konfirmation," sagde Maarten, og det lød jo imponerende i hans Mund.

„Naa synes jeg vi har det saa greit, at jeg forlade mig mi' Sønn! kunde spille paa Trækspil!" sagde Silius.

Vi opgav ogsaa Tanken paa at gaa tilhavs; men for Skams Skyld lagde vi os paa en Fiskegrund ret udfor Land. Der pleiede at være enten stor og besindig og respektabel Fisk eller intetsomhelst.

Men nu hændte det besynderlige, at først jeg

fik en Ulke, saa fik Silius en Knurr og tilsist fik Maarten en Haakjærring, der var strid som en Hval og huggede rundt omkring sig som en Hai og som skamferede Maartens ene Støvle. Og da vi endelig — efter umaadeligt Mas — havde faaet den udenbords, svømmede den med løftet Hoved og bugtet Krop øverst i Havfladen, saa Skummet stod om den. „Han ligner forlade mig selve Sjøormen,“ mente Maarten.

Vi blev snart enige om at det aldrig kunde nytte mere idag, vi havde ikke den rette Alvorlighed.

„Nei kom saa gaar vi heller hjem i Kjøkkenet og spiller paa Trækspil og sønger,“ sagde Silius. Og vi hjem!

*

Trækspillet finder vi efter megen Leden og mange Bedyrelser under en Bjælke paa øverste Loft indrullet i en gammel Avis. Det bliver i stor Triumf baaret ned i Kjøkkenet, hvor Veden allerede sprager paa Skorstenen, saa det glimter i alt Kobberet og Bliktøiet paa Væggene. Og da Silius faar stelt med

Instrumentet og blæst Støvet bort baade indvortes og udvortes, begynder det at give Lyd fra sig. — Det har en herlig Tone og dertilmed en Overflødighed af Bjælder og Klokkespil, saa det er en ren Merkværdighed at høre.

Maarten holder hele Tiden paa, at nu skal vi have Visen om „den underlige Fisk i Marselje i Frankrig". Men det er nok længe siden, de har sunget Visen om den forunderlige Fisk; for de parlamenterer baade frem og tilbage og holder flere Gange paa at blive Uvenner om Versenes Orden og Rækkefølge; ja, de benævner hinanden med baade dette og hint; — men idag er det hele uden Fortrydelse. — Endelig er Visen gravet frem fra Glemselen, og Silius ledsager den med den historiske Indledning, at denne Vise blev digtet som et Varsel paa den store Krigen i Frankrige; — to Aar efterpaa kom Krigen ganske rigtig.

Et Sted i Frankriges Land,
Marsillien kaldet af hver Mand
bekjendt det monne være;
men ingen har det ret betænkt
at man i Synden er nedsænkt

og al Slags Vellyst føre,
og ei Guds Ord vil høre.

En grom stor Fisk der lod sig se
af mange Byens Fiskere
i fulde otte Dage.
De tænkte paa at fange ham
og faa ham levendes til Land,
omsonst var deres Umage,
tomhændet kom de tilbage.

Et Menneskehoved Fisken har,
paa Hovedet en Krone bar,
som man kan se og merke.
Betænk nu alle — stor og smaa —
hvad dette Tegn betyde maa,
det var et stort Exempel
at høre slig en Hændels.

Paa Halsen han Krigsfanen bar
som kunde kjendes aabenbar.
I Munden han og førte
tre skarpe Pile, som man saa,
et under Bugen og mon staa
tre Fødder, som sig rørte
de samme hurtig førte.

Paa Ryggen stod en voxen Mand
som holdt udi sin høire Hand
et blodig Sverd uddraget
Paa Skjorten stod ogsaa et Ris

paa samme Skikkelse og Vis,
som Manden har opdaget
og intet har forsaget.

Man blev da siden mere var:
fire Bogstaver Fisken bar,
som sølvforgyldte vare.
Det ene deraf var et *K*
Det andet Bogstav var et *H*
P og et *B* tillige,
hvem ved hvad man skal sige.

Og *P* betyder Pestilents,
som ytrer sig i Verdens Grænds,
død mange tusind bliver.
Og ligedan det Bogstav *B*
betyder stor Bedrøvelse
ja ak og ve tillige
som de tilsidst maa sige.

K det betyder Krig paany
som føres skal i hver en By
at mange tusind falder
ved Sverd og Blodsudgydelse
at man maa raabe Ak og Ve,
den Dag vil vistnok komme
giv Gud, den Tid var omme.

Da denne Tale var fuldbragt,
da sagde han til dem Godnat
og saa forsvandt for alle.
Men Folket, som stod der og saa
hvorledes dette skulde gaa

de alle raabte: Herre
og saa ham ikke mere.

Dette er en meget høitidelig Vise og dens Melodi er nær indpaa gravitetisk. Silius afslutter ogsaa Akkompagnementet med nogle orgellignende Akkorder, som faar Maarten til at folde Hænderne.

„Han er sagtens saa opbyggelig atte,“ siger han. „Det er paanær, som en skulde høre ei Salme.“

Men nu siger jeg som saa, at nu naar Søverins Mottôr var gaaen isønder og han var seilet til Byen, saa var da ikke netop det nogen Grund til at sætte sig til at synge Salmer.

Se, det synes de begge der er nogen Fornuft i. „Hvis som at en bare kunde ta noget igjen,“ siger de og grunder og graver i deres dunkle Dybder af Hukommelse.

Men de kan saa kleint huske, ialfald til at begynde med. Maarten har fundet en Traad, — „bi lidt,“ siger han ustanselig og griber ud i Luften, „naa har jeg han.“ Men han faar ikke fat i mere end et enkelt Vers.

En Løverdags Aften jeg tog mig en Tur,
thi Føddeme vilde spadsere.
Jeg tog mig i Haanden en vel Clanetlur,
som jeg havde lært at traktere.
Ved Lysestadgaarden i en Birkelund
der havde jeg Lyst at spadsere en Stund
en Kompliment vilde jeg vise
for min den elskværdige Lise.

„Der er to og førti Vers i den Visen," siger Maarten, „og Dere skal nok faa dem allesammen. Bare bi lidt!" Og han griber atter ud i Luften, men faar heller ikke nu den mindste Traad.

„Men Mandalsvisen," raaber Silius og drager Trækspillet helt ud saa det klinger og ringer og synger med alle Piber og Fløiter og Klokker.

„Ja Mandalsvisen," siger Maarten og knipser i Fingrene. Og saa tager Trækspillet i; — Heisan! der er Takt og Kaadhed! Der er Dansetramp og Yrhed: — Hei!

Farvel, adjøs jeg siger dig Mandals skjønne By,
thi Vimplen den flagger alt mod Himlens klare Sky
farvel min hulde Pige! Farvel Amalie!
Du maa ei graade mere, for nu maa jeg afsted.
Sing!

Vi seiled i Uger, vi seilede i tre
men Vinden var kontrári og gjorde stor Fortræ'.
Og til Gibraltar kom vi vel frem en vakker Dag
vi hilste op paa Fæstningen med Vimpel og med Flag.

Vi ankred i Marselje, det er en vakker Havn,
der drak vi blank Champanja og tog Pigerne i Favn.
Og ingen Piger tror jeg saa behagelige er
som Piger, — ja som Piger i Marsilies Rovær.

Farvel min søde Pige, farvel min bedste Ven.
Dig glemmer jeg nok aldrig, jeg kommer snart igjen.
Vi seilede en Uge alt til Messinas Havn
Der aad vi Avlasiner og tog Pigerne i Favn.

Messina, ja Messina, ved Foden af dit Fjeld,
der turte vi som Grever ifra Maarra og til Kveld.
Messina, ja Messina ved blaasalte Sjø,
hos dig vil jeg leve, hos dig vil jeg dø.

Vi kom ud i Atlanteren, der stod en Storm af Nord,
i trende Dage hvilede ei nogen Mand ombord.
Amalie jeg sukked, gaar bare dette bra,
saa bliver jeg dig trogen alt til min sidste Dag.

Og Fokkemasten knækkede, og Storstage sprang,
Vi maatte repperere, saa godt som vi lang.
Og frem vi avancerede forsigtig og smaat
vi kom til Pinsicola, og alting gik godt.

Roværen i den Byen, ja den er rigtig lei
men ellers saa er Byen behagelig og grei,

der traf jeg mig en Pige, der fik jeg en Ven,
med Øine som Karfunkler og med snehvide Tænd!

— Nu længter jeg tilbage alt til mit kjære Hjem,
thi der er bedst at være, hvor hellest du gaar frem.
Nu længter jeg tilbage til Mandals skjønne By
hvor Kjærka staar og peger mod Himlens klare Sky.

Nu længter jeg tilbage og gjerne vil afste'
Nu længter jeg tilbage til min Amalie.
For hende vil jeg elske, og hende blir jeg tro
om to Aar faar jeg Skude, og saa fæster vi Bo,
Sing!

Den Kveld blev vi siddende længe; og efterhvert blev Alverdens Viser gravne frem af de gamles uudtømmelige Erindring. Der var baade Skjæmteviser og alvorlige Viser, alt det, de som unge Sjøgutter sad paa Bakken og nynnede om Kvelden, naar de drev i Passaten og Tankerne kom og gik — —

Den næste Dag, da jeg roede tilbage, stod Maarten og Silius paa Bryggen og vinkede Farvel og vi var alle meget vemodige.

Jeg sad og sang for mig selv en traurig liden Stump, som jeg havde lært igaaraftes iblandt alt det mangfoldige andre:

Farvel, mine Venner! Nu maa jeg afsted
Det volder mig dog mere Kummer end Glæd',
thi Farer og Besværligheder
de lurer paa Sjømanden allesteder
paa det store og det bøljande Hav!
Sing!

UNDERVEIS VINTERDAG

Det er en Vinterdag, jeg er igjen paa Vei til Maarten og Silius paa Steinsøja. Og naar jeg er paa Vei til Maarten og Silius, er der altid noget paafærde. Nu er det galt igjen, og atter bærer det afsted; — det er ikke første Gang og bliver saavist ikke den sidste.

Men til Steinsøja kommer man ikke saa fort. Den ligger ikke ved Alfarvei. Den ligger saa langt sør i Sjøen, som det gaar an at komme, og hos Maarten og Silius findes der ikke Telefon eller Telegraf, og Posten kommer i lykkeligste Tilfælde en Gang om Ugen.

Saa det er — særlig nu Midtvintersdag — ikke saa let at komme didned i en Haandevending. Men til Maarten og Silius maa jeg — koste hvad det koste skal —.

* * *

En Kveld kommer jeg til en bitteliden By, hvorfra jeg havde tænkt at reise til Steinsøja næste Morgen tidlig. Men det bliver der intet af. Thi om Natten ryger der op en Storm, — en uretfærdig Austanstorm, der kommer flyendes saa braatt og saa hardt, at selv gamle Folk synes det er utroendes. (En retfærdig Austanstorm skal derimod forberedes efter alle Kunstens Regler med Sjødôn baade en og to Dage i Forveien.)

Men denne her kommer uden Spor af Ceremonier. Og saa er han til og med en voxen Kar af en Storm. Han farer med svære Gaus gjennem Hotellets tynde Panelingsvægger, saa Lyset staar og flaggrer forskræmt i sin Stage. Og næste Morgen tør ingen af de to smaa Dampbaader, som ligger ved Bryggen, vove sig tilhavs.

Dertil er forresten ingenting at sige; for hele Havnegabet staar i en eneste graa Røg, og Sjøen er selv herinde ved Bryggen rent bøs og hiver Dampbaaden baade høit og lavt, saa Trosserne skriger i vilden Sky og Fenderne slider Fliser af Bryggestokkene.

Sammen med Stormen er der kommen

en bitterlig Kulde, „som han skulde vaaren sluppen udifra sjelve Sibirien,“ siger den eneste Mand, jeg træffer paa Bryggen. — Det maa mindst være en halv Snes Graders Kulde, og naar denne Kulde spiddes imod en af slig en forhidsig Austanstorm, da er det ingenting, som kan staa imod, hverken Pelsværk eller dobbelte islandske Uldtrøier. Sjøspruten fryser, saa fort den klasker imod Fjeldet eller Skuden og drapperer sig langs Bryggekanten som en lang Frynse af Istapper.

Nei, bedst at komme sig tilbage til Herberget. Der er da ialfald Tag over Hovedet, skjønt der ikke er synderlig Varme at faa i sig der heller. En kan fyre i Ovnen med Tyrived og Bjerkekubber: — ysh! kommer Stormen ylende og stopper Piben fuld og feier Flammerne udaf Trækhullet paa Ovnen, saa det gnistrer brandfarligt langt henover Gulvet.

Det eneste Sted, hvor der pleier at være udholdeligt paa saadanne Dage, er Kjøkkenet. Jeg famler mig da ogsaa fortest muligt nedover Trapper og henover Gange, plumper

nedad et Trin og snubler opad et andet — faar fat i en Klinke og kommer ind i et stort halvmørkt Rum, hvor det sprager paa Peisen, og hvor der virkelig er saa varmt, at jeg hurtigt maa kunne tine op.

Der er ingen i Kjøkkenet uden en stor Kaffekjedel, som hænger over Peisen og smaasnakker saa inderlig fredeligt, som om der slet ikke skulde være slig en svær Elementernes Opstandelse udenfor.

Jeg sætter mig paa Skorstenspallen og tiner. Først Hænderne, saa den ene Side, saa den anden. Da jeg endelig er blevet mig selv igjen, ramler det i Bislagdøren og ind tumler et vældigt Vedfang med et Menneske under.

Mennesket gaar lige hen til Skorstenen og vælter Vedlæsset af sig med et fælt Rabalder.

Da Veden har lagt sig tilro udover hele Kjøkkengulvet, reiser Mennesket sig op, og jeg skal sige, det er et aparte Menneske! Det er som Naturen rigtig har muntret sig med at sætte de forskjellige Lemmer besynderligt sammen paa ham. Den ene Skulder

gaar op, den anden gaar ned, hvilket gjør, at den ene Arm ser ud, som om den er en halv Gang saa lang som den anden. Saa er der en Knæk indover paa det ene Ben, hvilket atter gjør, at Benene bliver ganske uenige, hvergang han bevæger sig. Saa har han en net liden Pukkel paa den høire Skulder og Hovedet sidder skakt paa Halsen og svaier rythmisk frem og tilbage i Takt med den gale Fod. Paa dette Hoved har han en pudsig liden Hat med brede Bræmmer og meget lav Pull, og da den er saa altfor liden til hans store Hoved, kommer den altid til at sidde enten flot nedover det ene Øre eller forsorent bag i Nakken.

Da han faar Øie paa mig, bliver han staaende ganske ubevægelig og hans Ansigt udtrykker den største Beundring for min Person. Hans svære svarte Mund aabner sig med et velbehageligt Grynt og for bedre at beskue min Pragt plukker han tilside Øienhaarene, der gror ganske vildt og næsten skjuler Pupillen.

„Fin Mand!“ mumler han og nærmer sig vidt smilende.

Nu er dette saa langtifra Sandheden; — jeg er i min fæleste Uveirshyre og min grønneste Uveirshat; — det eneste er Stokken, som har Sølvhaandtag — men alligevel! Mennesket smigrer mig virkelig altfor meget.

„Haa er Dere?“ spørger han endnu mere velvilligt.

Belært af forskjellige Erfaringer forsøger jeg ikke at gjøre ham min Livsstilling begribelig, men siger for at lette Forstaaelsen at jeg er Student.

„Student!“ gjentager han undrende, — og nu ser jeg at han har to forhenværende syttende-Mai-Medaljer syede fast paa Trøien og et rødt Bændelbaand paa det ene Ærme.

„Student! — Fin Mand! Fin Mand!“ Og da han faar Øie paa Stokkens Haandtag, slaar han Hænderne sammen og raaber: „Syll!“ og giver sig til formelig at kjæle for Sølvet.

Saa tager han mig i Albuen og snur mig mod Lyset og siger igjen: „Fin Mand! — Og høi! — Dokkemand!“

Jeg kan ikke lade være at le, da han kal-

der mig — den tre Alens Kar — for en Dukkemand, og da han hører mig le, bliver han ganske henrykt over sin Succes, hopper høit paa sit lange Ben og knækker atter sammen paa det korte, medens han hele Tiden skoggerler og gjentager sit glimrende Indfald: „Dokkemand! Haahaaj! Dokkemand haahaaj!“

Da han endelig er kommen lidt tilro, er min Tur kommen til at spørge, hvad han er for noget.

„Æ?“ svarer han, lidt trykket. „Æ' æ' nauden.“

Nu betyder „nauden“ paa almindeligt Rigsmaal noget som: en uskadelig Tomsing, og der kommer pludselig noget dybt rørende over dette arme Menneske, som staar der i sin værkbrudne Elendighed og siger ganske stille og oprigtigt: „Æ? Æ' æ' nauden!“

„Hvor gammel er De?“ spørger jeg videre.

„Æ' æ' kommen af Greibstad. Fødd 29. September Kl. 11 om Aftningen. Maanen, Stjernerne skjen,“ ramser han op i et Aandedrag.

„Hvad bestiller De da?"

„Jeg bærer Ved for Tobiassen herinde. Ogsaa graver jeg Gjødsel om Vaaren. Og saa er jeg paa Sogna forresten. Dere? Kan Dere li' Kaffe?" bryder han pludselig af den traurige Beretning om sin Livsgjerning og kommer indsmigrende tæt hen til mig.

„Om jeg kan li' Kaffe? — Tjo, — det kunde kanske ikke være saa værst at faa en Kop i sig i dette vonde Veiret, saa hvis vi nu bare kunde finde Tjenestepigen, saa kunde der vel blive Raad for det."

„Neinei da!" hvisker han ivrig. „Ho kan kje! Ho kan kje det, som hedder at koge Kaffe. Nei men kom med mig, saa skal Dere faa Kaffe!"

Og ivrig giver han sig til at krybe omkring og samle Veden og stable den sammen i den svære Vedkasse bag Skorstenen. Og hele Tiden mumler han: „Nei men kom med mig, saa skal Dere smage Kaffe! Jeg bor lige tætte me Sia af Kjærka! Bare kom med, Far, saa skal Dere smage Kaffe!"

Ja jeg har saamæn ikke noget imod at gaa hen tætte me Sia af Kjærka, og rusler

derfor ud igjennem Gangene og henter min Pels, og da jeg kommer tilbage, er Gulvet fint og feiet og Veden paa Plads.

Atter bliver han staaende og glo undrende paa mig.

„Fin Mand," gjentager han som før. „Dokkemand!" Og saa skraaler han igjen.

Dermed drager vi afgaarde ud i den iskolde Austan; visselig et mærkværdigt Par; thi der kommer Ansigter i Vinduerne overalt, forbløffede og muntre Ansigter.

Men vi bryder os ikke om det. Vi stabber afsted det forteste vi kan, og snart er vi ved Kirken og forbi den og fremme. Vi kommer ind i et Gaardsrum; — der staar en Kjærring i et Bislag og skal hugge Ved, men stanser braat, da vi kommer forbi.

„Peder!" raaber hun. „Peder da!"

„Snuden!" svarer min Ven og gaar hen til noget der ligner en gammel Laave. Her aabner han en Krog paa en Dør og begynder møisommelig at klatre opad en steil Trappe. Jeg efter. Han dunker sin Pukkel mod en Lem, som farer op og klasker mod Gulvet med et Smeld. Saa langer han sin længste

Fod indover Lemmen og trækker den korte bagefter.

„Naa er vi her," siger han og vil hjælpe mig op, men jeg klarer mig kjækt alene.

Derpaa smelder han Lemmen igjen og haler en Kasse fuld af Skrab henover den.

„Vi ska 'kje ha' noen til at gaa her og snuse," siger han.

Gjennem en Tagluge kommer der et svagt Lysskjær og ved dette ser jeg, at Loftet er afdelt paa den ene Side. Vi gaar derhen, en lav Dør aabner sig, og vi kommer ind i et besynderligt lidet Kot.

„Se her," siger han, og haler frem en brun Træstol. „Naa faar Dere ta det, som Dere var hjemme."

Jeg sætter mig og tager det, som jeg var hjemme og tænder mig en Snadde, thi oprigtig talt er Luften i Værelset hos min nye Ven ikke let at puste i.

Han har strax givet sig til at nøre op paa en liden Komfyr; han er meget optaget og meget ivrig.

„Er det Peder, De hedder," spørger jeg.

„Peder Olivarius Pedersen, kommen af

Greibstad, født 29. September Klokken 11 om Aftningen. Maanen, Stjernerne skjen."

Men saa er det ogsaa Slut med Pratingen. Han har altfor meget at bestille med Komfyr, Kaffekjedel og Kopper, saa jeg maa besørge Konversationen selv.

„Hvor har De faaet de fine Medaljerne fra?" spørger jeg.

„Faaet dem af Kapteinen paa Strømsbaaden. Fin Mand! Fin Mand! Han sa, det pønta saa pent paa Bosseronen. Og den rø Striba paa Armen. Det pønter! Det pønter altsammens! Og en maa pønte sig for Jentane."

Nu er han imidlertid bleven saa optaget af sin Gjerning, at jeg ikke vil forstyrre ham mere. Jeg ser mig om i Peder Olivarius' Kot, der er saa lavt, at jeg ikke kan staa opreist derinde og saa trangt, at det ikke er let at komme forbi hinanden, naar jeg sidder.

Væggene er ganske bedækkede af alleslags Billeder. Der er skjønne Damer, Reklamekort for Kjæks og Cigaretter, som Peder sagtens har faaet hos Kjøbmanden. Der er Udklip af Aviser og der er sælsomme Teg-

ninger, som øiensynlig er kolorerede af Peder selv.

Og midt imellem al denne Stas hænger Christian Michelsen.

„De Peder," siger jeg. „Kjender De den Manden der?"

„Han?" svarer Peder og kommer tæt hen til Michelsen og kigger paa ham med sine nærsynte, halvveis gjengrodde Øine. „Aaja han? Det er jo Tommeliden!"

Hvorpaa han i uforstyrrelig Sindsro begiver sig tilbage til sin Kaffekjedel.

Han lægger ikke Mærke til min Konsternation, men hælder Kaffen op i to Boller, som han først har givet en ganske let Overhaling borte i en Blikpøs med Vand. Han sætter sig paa Vedkassen, jeg i Stolen, og vi balancerer hver vor rygende Kaffebolle paa tre Fingre, medens vi tager Kandissukker i Hyssingen, dingler frem og tilbage med det i Kaffen og suger omkap. Det gaar udmærket altsammen; jeg opfører mig sømmeligt og roser baade Kaffen og Kandissukkeret, hvilket forøvrigt er ganske fortjent.

Da vi er færdige med vort Slaberas og jeg

har takket for mig og tænker paa at trække mig tilbage, triver Peder Olivarius mig i Ærmet: „Vast lidt! Vast lidt!“ siger han hemmelighedsfuldt og jeg sætter mig igjen fuld af Forventning.

Han haler noget frem under Sengen, puster Støvet bort, og tørrer omhyggeligt af med Trøieærmet. Det viser sig at være Bindet af et forhenværende Fotografialbum, og det maa have været et fornemt Fotografialbum, thi det er overtrukket med intet ringere end Fløil — vinrød Fløil.

Han aabner Albumet; det er propfuldt af Papirstumper, store og smaa om hinanden. Og alle Stumperne er malede med herlige Kolører. Der er grønne Dampskiber med rød Himmel og sort Sjø, der er violette Symaskiner og blaalige Skjønheder fra fjerne Zoner. Jeg ser godt, at den gode Peder har klippet Avertissementer ud af Byens Avis og farvelagt dem, og jeg synes det er lidt lumpent af ham at han paa mit Spørgsmaal om, hvem der har tegnet dette, ganske rolig svarer: „Det er mæ, som har skildra altsammens.“

Men da jeg har seet hele hans Samling igjennem og gaar nedover Gaden med Peder ved min Side, finder jeg pludselig paa at gaa ind i Byens Boghandel, hvor jeg gjør et større Indkjøb af Farveskrin, Farveblyanter, Papir og Fortegninger og hvad ellers Butiken byder paa af Kunstmaler-Utensilier og overantvorder det altsammen til Peder som Tak for Kaffe.

Dette vil ikke Peder Olivarius begribe. Han siger flere Gange stille og bebreidende: „Æ tror, Dere er nauden."

Men med et tager han et Byx opover Gaden, saa hans to galne Ben kommer i den muntreste Kontrovers — ja, han flaxer som Kænguruh mod Stormen og brøler hele Tiden: „Hurra! Hurra for Dokkemand! Hurra! —"

* * *

— — Næste Morgen vaagner jeg tidligt. Stormen er stilnet. Ligesaa fort som den kom, forsvandt den. Jeg gløtter bag Gardinet. Stjernehimmel helt ned mod Sjøen, hvor Dagen allerede ulmer i en dunkelrød Strime.

Jeg pakker hastigt mine Ting og ringer paa Kaffe. Men før denne er kommen, banker det paa Døren og ind skjeiner Peder Olivarius Pedersen. Jeg har ikke megen Tid; Dampbaaden ligger med Dampen oppe ved Bryggen og jeg vil ikke for nogen Pris komme for sent. Saa jeg er vist noget kortfattet, da jeg spørger, hvad det er han vil.

Nei, siger han, det var ikke noget videre. Han vilde bare spørge, om jeg vilde have en liden Ting til Amindels.

Da bliver jeg naturligvis skamfuld over min ærgerlige Tone, og jeg beder ham sidde ned og faa Kaffe.

„Aa nei saamænlangtifra! Nei, men det var nu det, at naarsom naa Dere har været saa evindelig grei med Malningen, saa skulde Dere jo ha en liden Ting igjen fra mig til Amindels. Dettenherre laa jeg og spikkelerte paa i Nat, og saa fandt jeg ud paa Slutningen, om Dere ikke kunde ha Brug for et af Navnane mine. Hva? Peder Olivarius Pedersen — det er fine Navner, og saa er der tri Støkker! Jøs, haa skal en fattig Mand med tri Navner!“

„Naa," svarer jeg, „det skal De aldrig si. En kan aldrig vide —"

„Langtifrada! Jeg har saamæn kje Brug for kun et — eller kanske to i Høiden. — Men tri! Høh — aldrig det, der var! Men saan en Dokkemand som Dere, det er noget andet. Dere kunde kanske trænge det! Fine Folk kan aldrig faa nok af den Slagsen. Og det er fine Navner, saa det er ikke noget at skjæms for."

„Ja men," siger jeg. „Det er ikke Lov. Kongen har forbudt det endda. Jeg kan gjerne komme i Straf for det. Og det vil De vel ikke?"

„Pøtsan," ler Peder. „Straf! Jeg skal nok ta Straffen paa mæ."

Og saa er der ikke Snak om andet end at nu faar jeg vælge mellem Peder og Olivarius, for Pedersen er det vel bedst han beholder selv.

Jaja, der sidder vi og dividerer og drikker hed Kaffe til og vælger og vrager; — og jeg maa endelig ikke genere mig, men bare ta det, jeg tror jeg kan ha mest Nytte af, og saa bliver det til syvende og sidst Olivarius,

for det har han hørt af Kapteinen paa Strømsbaaden, at det skal endda staa i Almanaken, og da kan jeg sjel tænke, hvor fint det er.

Og da jeg trykker hans Næve og takker for Presenten, da straaler hans buskede Fjæs af Tilfredshed: „Slid Olivarius med Helsa," siger han. „Fra denne Dag hedder jeg bare Peder Pedersen. Kommen af Greibstad. Fødd 29. September Klokken 11 om Aftningen. Maanen, Stjernerne skjen."

Og nu ryster han min Haand længe og kraftigt og han ler umaadelig tilfreds med sig selv som den, der nu har spenderet noget rigtig ualmindelig flot.

Snart efter vandrer vi inderlig vel forligte ned til Dampbaaden, og han præker hele Tiden om alt det han nu skal sætte Maling paa. Til Afsked tager jeg det Løfte af ham, at han skal sætte rigtig gjilde Kolører paa Tommeliden og sende mig ham i Julepresent.

„Aa, ja det var sandt;" siger han, „Dere skal sagtens faa Tommeliden. Og saa fin at der aldrig har været hans Mage til!"

* * *

Da Dampskibet lægger afgaarde udover Havnen, staar jeg og vifter til ham saalænge jeg kan se ham. Og jeg reiser afsted med den gode Fornemmelse i mit Hjerte, at jeg nu endelig har truffet et Menneske, der vil være min Ven indtil Døden.

REISEN TIL SKAGEN

-ebræt og
-d foran

-n og
De

med Silius og drikke Morgenkaffen
orgenpiben og høre paa hans vise

er han netop og helder Kaffen
saa det ryger herligt om hans
han har tømt Skaalen til sidste
r han mig Næven til God-

siger han og skuttrer sig.
r er en forbittra Kulle idag.
rent gloannes i Sjøen, saa
her blev Foranderlighed

Nyheder; for igaar var
rm, saa det var svære
Stormen har [illegible] sig
Kulden med [illegible]
— det er isa[illegible]
r os paa Ste[illegible]
kket Kaffen [illegible]
uden taget [illegible]
r paa, stab[illegible]
r os imøde[illegible]
d.
og Halvm[illegible]

Tjenestepigen kommer ind med Kaffebræt og sætter det fra sig paa det lille Bord foran min Seng.

Jøs, for en Stads! Kaffe paa Sengen og Kringler og Sirupskage og Boller! — De maa slet ikke tro at slig en Overdaadighed er Hverdagsbrug paa Steinsøja; men første Morgen jeg er her pleier gjerne Pigen at gjøre slig en Krus af mig, som var jeg Bispen sjel!

Hun tænder det tynde Lys i Messingstagen og siger Godmorgen og sligt, og jeg spørger til Gjengjæld efter Silius. Jo, han har alt været en Tur paa Udkiggen for at sjaa paa Veiret — slig som han pleier. Og ret nu skulde han have sin Morgentaar ude paa Skorstenspallen. —

Ja men da er det jo for galt at ligge her og dra' sig, — og ud tørner jeg i en Fart, kaster paa mig etpar Buxer og Tøfler og trabellerer ud i Kjøkkenet med Kaffebrættet og alt dets gode Tilbehør klirrende mellem mine uvante Hænder.

For af alt i Verden ved jeg intet saa velsignet som at sidde paa Skorstenspallen

sammen med Silius og drikke Morgenkaffen og røge Morgenpiben og høre paa hans vise Tale.

Nu sidder han netop og helder Kaffen paa Skaalen, saa det ryger herligt om hans Næse, og da han har tømt Skaalen til sidste Draabe, rækker han mig Næven til Godmorgen.

„Aa jøj-jøj!“ siger han og skuttrer sig. „Dere kan tro, her er en forbittra Kulle idag.“ Og saa staar han rent gloannes i Sjøen, saa en mest kunde tro, her blev Foranderlighed i Veiret igjen.“

Dette er jo store Nyheder; for igaar var her saamæn en Kustorm, saa det var svære Ting. Og dette: først at Stormen har lagt sig saa ganske inat, saa at Kulden med engang er blevet saa forbittra, — det er isandhed store Ting at bemærke for os paa Steinsøja.

— Da vi nu har drukket Kaffen og jeg har rigget mig til og desuden taget extra Trøie og Skjærf og Lovaatter paa, stabber vi ud i Morgenluften, som slaar os imøde med en egen salt, bidende Friskhed.

Det er endnu langtfra lyst, og Halvmaanen

ligger grøn og kapseiset ret over Maartens Hus paa den anden Side af Sundet. Der flimrer et Lys i et af Vinduerne, og besynderligt er det at se, for i den stille Kulde staar dette ene Lys skjælvende og forfrossent og flimrer — ligesom langt udenfor Ruden. Og Husets brede Facade staar og speiler sig svagt i Sundets dybe blikstille Vand som en mærkelig graagrøn Skygge.

— Vi tænder vore Snadder og krabber opover Knatterne, og aldrig saasnart stikker vi Hovederne over Kammen paa Udkiggen -- saa faar vi vel se et Syn!

Hele Himlen saa langt og saa vidt vi kan se hvælver sig dunkel og truende rød som en umaadelig Blodblomst. Og saa Havet nedenunder, som er oprørt af Nattestorm og friskt af den pludselige Kulde, se! det er skinnende blankt og blaat under den truende Blodhimmel. Og op af det rasende blaa Hav stikker der overalt som fosforgrønne Kupler, der lyser med en egen stille Glød. Det er alle Holmene og Skjærene; Stormsjøerne som har skyllet uafladelig over dem

inat, har frosset Iskupler over dem i den pludselige Nattekulde.

— — Ja, se hvor forunderligt — —

„Æ har kje noe Fortroande til han, saalænge han holder sig saa rød i Solrendinga —“, siger Silius midt op i min maalløse Stirren, — og dermed har vi Passiaren gaaende om alskens nyttelige Ting, medens vi gaar vor Morgentur for at sjaa efter.

Og der er sagtens mange Ting at sjaa efter paa Steinsøja. Der er Garn og Teiner og Fiskekasser. Særlig er Silius øm om Fiskekasserne. Der kan det hænde, siger han, at Fisken gaar og gnir Nasa af sig, hvis en ikke er agtpaagiven. — Men Silius er sagtens agtpaagiven og der er ikke noget at sige paa Fiskekasserne.

Siden skal vi jo se lidt paa Tippene ogsaa, skjønt det egentlig er Tjenestepigen, som steller med dem. Men de kan sagtens vises frem, især Hanen, som er en drøi Kar — med Kam saa han knapt kan faa Titt for sig, slig duver den rundtenom Skolten paa alle Kanter. Og saa Grisen! Det er et uformeligt Spektakel, som Silius kalder

Pitterman efter Bygdeslagteren. Denne Slagter skulde nemlig hjælpe til sidste Jul, men opførte sig da ganske ualmindelig forkasteligt, idet han maatte stikke Dyret hele tre Gange, før han fik Livet af det. „Ho ylte, saa en kunde høre henner til Mandal,“ siger Silius, men saa faar jo ogsaa Slagteren sit Pas læst og paaskrevet!

For rigtig at forhaane ham, kaldte Silius den Gris, han indkjøbte næste Gang, for Pitterman efter Slagteren. Og Grisen Pitterman gror dagstøtt; det er en ren Fornøielse at beskue alt, hvad der kan blive udaf den baade til Skinker og Sylte og Labber og megen anden god Julemad. — Og saa faar ovenikjøbet Silius den udsøgte Fornøielse at stikke Pitterman med egen Haand, og forlade mig! „skal kje Pitterman té med det såme!“ siger Silius.

Endelig er vi kommet hjem igjen efter vor lange Vandring, og saa smager Frokosten mageløst! Det hjemmebagte sorte Brød, det salte friske Smør, den krydrede Knaost, og den krudtstærke Kaffe; — oh! jeg bytter ikke denne Silius' Frokost med alverdens Lækker-

bidskener — ikke mindst naar der — som idag — er en liden nystegt Fisk ved Siden af; og dèn Fisk kan De tro er paalidelig; — den hopper sprællende fra Fiskekassen direkte hen paa Stegepanden.

— Da vi har spist godt og længe, sætter vi os hen til Vinduet og tænder vore Piber og har et Øie med, hvad der gaar for sig i Sundet, altimens vi drøfter grundigen, hvad der er gaaet for sig siden vi sidst saaes.

Jeg er snart færdig med mit; og isandhed — det forekommer mig altsammen saa ringe, naar jeg sidder her og hører Silius berette om de enkle og mærkelige Ting, her er sket paa Hav og Land.

Her er gaaet to Skuder bort udenfor ihøst, og Søren i Sunde kom sig afdage under Makrèlfisket. Og i Oktober var her en Storm saa overhændig, at han slog ned den lille Fyrlampen paa Nedreøja, endda Lampen stod paa en herlig høi Holme og var muret fast baade med Cement og Jernstager. Saa en kan nok forstaa, at den Stormen maa have været noksaa storarta.

Men efter at jeg har hørt om disse alvor-

lige Hændelser, spørger jeg ganske tilfældig: „Men isommer, Silius? Havde Dere en god Sommer herude?"

Da gløtter Silius pludselig op og tager Pibespidsen eftertænksomt fra Munden. Han tier en Stund, ser polisk paa mig og siger saa med et lidet Smil: „Haah? Har han kanske sagt noget?"

„Sagt noget?" spørger jeg forundret. „Hvem mener De?"

„Han derover — Maarten — Har han sladdra?"

Jeg bedyrer høit og helligt, at Maarten aldeles ikke har sladdra, men samtidig bliver jeg mægtig nysgjerrig. — Hvad er det, Maarten skulde have sladdret om? Ja, det maa jeg nok spørge om.

„Har han ikke sagt noget om at vi har vaaren paa Skagen?"

„Paa Skagen? Har Dere været paa Skagen, sier De —? De og Maarten?"

„Gu har vi vaaren paa Skagen!" svarer Silius og stryger sig smilende om Skjægget. „Jeg skal seje, at *vitto* har vaaren paa Skagen."

„Hvad ialverdens Rige skulde Dere der?“ spørger jeg og gjør mig meget nauden for at give Silius Lyst til at fortælle.

„Haa,“ svarer han, „det er saamæn en hel Passâsi. Men naar Dere spør, ka vi skulde der, saa skulde vi naa helst kjøbe Brændevin til et Brøllop her i Sunne, og saa var der ligesom ingen andre, som hadde Løst til at ta over det Bîlet uden Maarten og mæ.“

„Men reiste Dere to ganske alene?“ spørger jeg enfoldig, — ihukommende at de beggeto er omkring de otti Aar.

„Jøsses tænk!“ svarer Silius fornærmet. „Haa tænker Dere paa? Skulde ikke Maarten og mæ greie den lille Beden Sommersdag? Vi som har reist Kloden rundtenomkring baade en og to Ganger? Aa jo Far! Den lille Beden var aldrig noget at snakke om — særlig naar en kan gjøre en anden nogen Tenest, — og det gjorde vi; for det er gammel Skik og Brug, at skal det være noget til Brøllop her, saa maa der dansk Brændevin til. Og det er jo saa greit med det, at det er bare at løbe over til Skagen, saa har en det, en skal ha. Klare

Veien til Hanstholmen! Det er jo kje nogen Vei at snakke om. — Høh, naar her er Klarveir om Høstkvelden kan en se Fyren paa Hanstholmen her oppe paa Udkiggen. Saa det er greit nok.

Og saa er det saa velsigna med det danske Brændevinet, at det er baade billigt og godt, vil si naar en slipper at gaa om Toldbua. Og han er saa grei saan — Andreassen — Toldbetenten herude. Han er ikke sligt Naud at han gjør Kluss for noget Brøllopsbrændevin, sligt som jeg har hørt fortêle om en Tolder østerpaa. Nei, Andreassen er grei saan; — og jeg ser ikke andet end at det danske Brændevinet smager han noksaa godt, naar han sidder ved Brøllopsbordet.

Men haa var de naa, vi var henne? Aa jo det var Dere som var forundra over at Maarten og mæ kunde gaa alene over til Skagen. — Tror Dere vi skulde være for gamle, tro? — Haa nei Far, det er kje noe at forundre sig over at voxne Folk kan seile til Skagen, selv om de er kommen etlidegranne op i Aarane — ja det vil da

seje, naar det er gamle Sjøfolk som Maarten og mæ."

Nei, nei — jeg tager sagtens min fornærmelige Forundring i mig igjen, og for at bringe Samtalen paa rigtigt Spor, spørger jeg om de havde fint Veir paa Turen.

„Jø—ses!" svarer Silius. „Grei Bris hele Veien. Bare Løsttur hele Tia. Vi gjorde han paa atten Timer, og det er ikke saa værst — men heller ikke noget at skryde af. Der er saamæn mangfoldige, som har gjort det snappere end vors. — Jaja — saa kom vi da fram og rigged ner Skjøita og laaste af og gik iland og kom op paa et Værtshus, som vi har holdt til paa før. Der er saa mangfoldige Gallionsfigurer stillet op der, saa det er en ren Sorg at se paa, for de er fra forliste Skuder allesammen, og det har vaaren fine Skuder mange af dem, det kan en tydelig se — saa fint er de udkrodne og bemalte baade som Mandfolk og Kvindfolk og Konger og Kjeisere. Men der stod de rundt Væggene og glodde med de svære Øiane sine paa Maarten og mæ, der vi sad og spiste Bif med Løg paa. Aa, det var rent ugodsligt til-

slut at sjaa alle de fæle Figurerne glaabannes paa en fra alle Kanter. Det var mest som de stod der og misundte os den gode Maden.

Men da vi havde spist fra os, sier jeg til Maarten, at naa kunde det kanske være paa Tide at tænke paa at faa kjøbt Brøllopsbrændevinet; om vi ikke ligesaa gjerne skulde gaa strax. Saa siger Maarten til mig at det kunde jeg bare la han greie med, for han kjendte en som han kaldte Urtekræmmer Hansen fra den Tiden, han for paa Marselje, og denneherre Hansen bodde nu her i Byen, saa jeg skulde aldrig bry mig. — Ja, Dere forstaar, han var ikke saa lidet vigtig, da han sa dettenherre om Urtekræmmer Hansen fra Marselje. Høh — lissom ikke jeg ogsaa har fart paa Marselje og har kjendt baade Skibsmæglere og Hyrebasser og andre fine Folk der. — Aa nei, — men jeg vilde ikke la mig mærke med noget og ikke svare noget særdeles, og derfor sa jeg bare ganske pønteligt: Goddam til Hansen! sa jeg — og saa trak jeg op det fine Cigarmundstøkket for at gjøre han etlidegranne fortomla i Haue. Har Dere set det fine Cigarmundstøkket? Har Dere kje set det?“

Nei, saamæn om jeg det har, og jeg kan ikke nægte, at jeg gjerne vil se et Cigarmundstykke, som endog kan gjøre Maarten fortomla i Haue.

Det er godt gjemt i en dyb Kommodeskuffe, hvor Silius graver længe og vel mellem alt muligt rart, — fra Flipper og rudede Bukser til Porcellænsfigurer og Tobakspiber. Men endelig kommer han bærende med en Pakke indtullet i et tærnet Silketørklæde, saa man kan tydelig skjønne, der er noget dyrebart i Emballagen. Og da han med stor Omhu har viklet Silketørklædet af Etuiet og aabnet dette, viser det sig ogsaa, at Emballagen er berettiget; thi sjelden saa jeg sligt Cigarmundstykke! Det er et plastisk Kunstværk, er det, og nu forstaar jeg, at Maarten kan blive gal i Haue af at se det, for Mage til Herlighed har saavist ikke han — i hele sit Hus.

Det forestiller en Kvindeskikkelse, en ren Venus at se til, som ligger dovent henslængt paa en Divan. Og meget sindrigt er Divanen indrettet saaledes, at den danner selve Røret, hvori Cigaren kan placeres. — Man

kan tydelig se, at Kunstværket er indrøgt med umaadelig Omhu: Divanen er blank som mørk Fløil, men Venus har saavidt faaet en let gyldenbrun Hudfarve over hele Kroppen, hvilket klæder hende mageløst.

„Se den!“ siger Silius. „Haa siger Dere til den Dama? Jeg kjøbte henner i Hamburg i en og halvtreds, og Dere kan lide paa, jeg har røigt henner ind saa forsigtig, at det er en Forskrækkelighed. Men nu er ho sagtens saa skjøn, at en skal lede længe efter Magen. Og Maarten blir altid som han er brændt, bare han ser henner, og derfor tænkte jeg, han kunde ha godt af at sjaa Dama fra Hamborg, dentid han stod og vigta sig til med Urtekræmmeren fra Marselje. Synes ikke Dere ogsaa, at det var noksaa betænkt?“

Jeg roser hans Snedighed i høie Toner og spørger, hvordan Maarten tog dette.

„Aa, aldrig snak om det! Han hadde snaut set Snippen af Dama, saa snur han sig tvers rundt og gaar sin Vei og siger aldrig et Ord. Saa skjønte jeg jo, at han var ganske fortomla, og saa skulde kje jeg ha stort mere at ha sagt. Nei, — jeg satte mig nok-

saa kontant paa en Bænk udenfor Gastgivergaarden og røigte paa Dama og var vel fornøiet, og ikke før hadde jeg sat mig, saa kom der en fin Kar med hvid Vest og Guldkjætting paa Maven og satte sig ved Siden af mig. — Og naa ved Dere det, at Danskerane er som de er forklokka efter at snakke, og denneherre han sad naa og snudde sig og snudde sig fram og tilbagers og hosta og glaabte paa mig og grubla paa, haassen han skulde faa begyndt. Ja glaab Du Far, tænkte jeg, hvis Du tror at jeg er forleien for at prate saa faar Du tænke om igjen en hâl Gang té. Og dermed saa røigte jeg paa Dama og lod som han ikke té var.

Men saa med engang saa sier Danskeren til mig: „Den var sgu'ente puggelrygget den der!"

„Kafforslag"— sier jeg og kan ikke begribe, ka Mennesket mener.

„Den der!" sier Danskeren igjen og peger paa Dama. „Den var sgu'ente puggelrygget."

„Pokkelrygga?" sier saa jeg og lidt vond blev jeg vist. „Nei vist for Fageren er hu kje pokkelrygga. Det kan en da sjaa lange Veier —

Saa gir Danskeren sig til at le som han er gaaen fra Forstanden, og saa sier han igjen: „Nai, nai — jeg sa' jo ke annet at hun egge var puggelrygget.“ — Og saa ler han igjen saa jeg sier til mig selv: Han er galen og vil gaa min Vei; men saa sier Danskeren: Ska vi inte ta os en lille Genstand — og jeg havde jo sligt Slag at gjøre indtil Maarten kom tilbage, saa all right! sa jeg. Og dermed gik vi ind i Gastgivergaarden og tog os en Kaffe med sterkt i af dem, Danskerne kalder en lille sort.

Han var naa forresten slet ikke saa galen som en skulde tro efter det forbanka Vaaset hans med at Dama var pokkelrygga. — Han var saamæn en møe fornuftig Mand, det var han.

Naa der sidder vi baade længe og vèl, og jeg fortæller da om Maarten og mæ, at vi kommer med Skjøita fra Steinsøja, og saa spør han, hvor gamle vi er, og da jeg saa sier, at vi er saan paa Sia af de firs begge to, da farer han op, som der var gaaen Varme i Bagenden hans, og skriger og bærer sig og sier at jeg saa præcis maa være med

hen til Mutter og Piebørnene, for de maa da absolut se slig en modig „Dovrebasse“ som mæ. Ja han sa „Dovrebasse“, og det kan jeg kje si, jeg lidde noe sønderligt, men skit, sa jeg, og dermed gik vi over Gaden til et lidet Hus, hvor han losserte med Familien for Sommeren.

Jøs ja, der blev Stas og Opstandelse! Det var mindst som vi skulde ha gjort noget storarta, Maarten og mæ — slig trakterte de og gjorde sig fore allesammen. Frua var forresten et rigtig triveligt Fruentimmer og Jentungerne var, saa en kunde æde dem allesammen, saa runde og hvide var de i Kjødde, det maa æ seje som sandt er, endda jeg ikke er noen Ungdom længer netop. Og saa løb de rundt hverandre og surra og fortêlte rundtenom paa Gaden og ind kom Folk som skulde sjaa dette Synet. Og der sad jeg midte paa Gaalve og drekte Sokkerlade!

Og saa skulde vi paa Karossel — og der stimte vi afgaarde over et halvt Sneis Personer og jeg i Spidsen med Rose i Brøste og en ung fin Jente under hver Arm. Ja,

naa skulde Maarten se mig, tænkte jeg med mig sjel, saa skal jeg seje han fik Plepsî!"

Nu maa Silius glæde sig lidt ved denne Tanke og dertilmed maa han grave sin Pibe ren og fylde den med Tobak igjen, og dette er en saa vigtig Forretning, at jeg saavist ikke tør forstyrre ham.

„Jøsbevaremigvel," siger han, da han vel og vakkert har faaet tændt igjen og er kommet tilsæde i sin brede Træstol. „Dere snakker om Karosseller! Og jeg har naa ogsaa vaaren paa Karoseller baade i Amerika og Engelland. Men jeg tror nok, at denneherre var Bâsen. Dere skulde bare ha set han! Han var saa besat udaf Speiler og Bjælder og Forgylding, at en kunde faa Hodeværk bare af at se paa han. Ogsaa var der Hester at ri paa og Baader at seile i og Svaner og Løver og alle de Dyr, som tænkes kan. Og saa gik han med Damp! Dere kan tro, det var kje Spøg, naar han begyndte at svive! Og saa var der en Slags Orgelspil, som ogsaa gik med Damp og det er med det finaste jeg tror jeg har hørt! Aa, Du Ti! Der var baade Trommer og Trompeter og Kjærkeklokker. Aa, dudu!

Og der satte de mig opi ei Svane og de to pene Jenterne hadde jeg saagu paa Fanget, en paa hvert Knæ — det er saa sandt at! Og saa gik det, kan Dere tro! Svana, hu gynga, op og ner, og Damane blev rædde og skreig og holdt mig rigtig trohjærtig om Halsen. Og saa spelte Dampspellet, saa en kunde kje høre si eien Røst bare for Basuner og Fløiter og saanten. Ja, den Karosellen, den glemmer jeg aldrig i mi Ti om jeg blir noksaa gammel.

Og da vi saa var kommet ned af Karosellen saa gik det paa 'an igjen. For da skulde vi saa nødvendig hen og fotograferes!"

„Fotograferes!" siger jeg forskrækket. „Blev De fotograferet sammen med alle de unge Damerne, Silius?"

„Akkurat netop sgu!" svarer Silius urokkelig. „Og det var ikke som i mi Ti, naar en skulde fotograferes; for da maatte en stilles op med Skruer i Nakken og Klamper om Beinane. Og saa maatte en sidde og niglaabe rat frem for sig i fem Minutter og smile selv om en var noksaa forbittra. Men

her? — Jøs, vi gik bare ind i ei lida Bu, som laa lige ved Veien og der satte vi os ned, Manden og den tykke pene Frua og alle de unge Jomfruane rundtenom og saa mæ i Midten — stadset ud forsørje mig som ei Brur baade med Sløifer paa Hatten og Rose i Brøste — og Knix! sa det, og saa var det færdigt, før jeg trodde det var begyndt. Men akkurat som det sier Knix! saa ser jeg et Forfærdelsens Syn. — Ved Dere, haa jeg ser —"

„Naa —" siger jeg spændt.

„Maarten! Han staar midt foran os og ser paa heile Opstillinga. Aa Du søndie Ti! Og slig han saa ud! Ja, naa har jeg kjendt han fra vi gik og læste, men aldrig har han soden saa gruværdig ud i sit Ansigt. Jeg blev forlade mig reint forskrækka og løb fra baade Jomfruane og alt det, der var, og pilla af mig baade Sløifane og Rosen i Brøstet, men vond var han. Aa Du Herre min Skaber. Og vond blev han og vi snakte ikke et overflødigt Ord sammen fra vi seilte ud fra Skagen og til vi gik iland her i Steinsunde — og det endda vi fik Modevind og Skvalpesjø og var to Døgn underveis — men nei! Han

beid Kjæften isammens fra Maarra til Kveld og gla' var jeg, da vi var framme, for det var den langsommeligste Reise jeg har havt.

Men Fotografiet fik jeg da skikt efter kan Dere tro —" og fra den samme dybe Skuffe hvor han gjemmer sit sælsomme Cigarmundstykke haler han nu frem et Billede forestillende Silius selv leende af fuld Hals med en ung sommerklædt Dame i hver Arm og en Skare jublende Mennesker omkring.

Jeg siger ikke et Ord til at Maarten blev fortomla i Haue, da han kom tilbage fra Urtekræmmeren og opdagede Silius i saadan ryggesløs Situation. — — —

— Senere paa Dagen kommer Maarten over og vi sidder og snakker rolig og fornuftig sammen alle tre, som om Skagen aldrig havde existeret.

Men i Mørkningen da Silius skal ud i Vedskjulet og hugge Ved til Kvelds, kan jeg ikke bare mig længer.

„Og Dere som har været paa Skagen isommer," siger jeg.

Det kvækker lidt i Maarten og han venter lidt med at sige noget.

„Har han fortêlt Dere om den Reisen?“ brummer han rigtig olmt.

„Ja, jeg trodde, det havde været en rigtig støvandes Tur,“ siger jeg mit Bæst for at faa ham i Vigør.

„Støvvandes Tur? Har han sagt det og-saa? At han kje skammer sig lidegranne? Gammel Mand — og saa rende efter Fruen-timmer! Midte i Sola!“

„Ja, gjorde Silius det!“ siger jeg for-arget. „Gik han efter Fruentimmer?“

„Aldrig før var jeg gaaen fra han et Bîl saa vips! rendte han sin Kôs efter Fruen-timmer. Og da jeg kommer tilbage saa ser jeg han den breie Maskina sidde midt i Sola rigga ud baade med Blomster og Band, og Fruentimmer det havde han rundtenom sig, baade oppe og nere. Og midte i Sola! Atte han ikke skammer sig lidegranne —“

Nu er Maarten saa forarget at han maa reise sig op og banke Snadden ud mod Kakelovnspladen; men jeg hører nok, at han mumler ved sig selv:

„Slig en uvisselig liden Spirrevip!“

SØREN

7

En Formiddag Maarten og jeg var ude for at se efter Alker, drev vi af. Ja, det er rent Skam at maatte tilstaa; vi skulde jo være voxne Folk og vi har været i Baad før begge to, men Sandheden er som sagt at vi simpelthen drev af. — Vi kom ind i et Strømkav som tog den tunge Egetræsbaaden vor og feiede den afgaarde, saa det lidet nyttede alt hvad vi strævede baade med Aarer og Seil.

Naa; vi tog det med Ro, for vi havde jo baade Kaffekjedlen med og en liden Tine med nybagte Vafler og Smørrebrød. Men ærgerligt var det at se, hvordan den overhændige Strøm satte os vestover med en Fart som var forskrækkelig. Det eneste vi havde at gjøre var at hindre Baaden i at rende rent tilsjøs. Vi strævede, saa godt vi kunde, for

at holde den saa nær til Land som muligt, og tilslut kom vi ogsaa i Læ af en stor Holme; — men da var vi rigtignok ogsaa en god Mils Vei vestenfor Steinsøja. Og vi var ikke saa lidet trætte og forfrosne, saa vi blev enige om at gaa iland og gjøre op Varme paa en lun Plads og koge os en god Kaffetaar og kose os i den blege Vintersol.

Medens Maarten byggede en fin Skorsten mellem to svære Strandstener og nørede op med de Tyripinder, vi havde taget med hjemmefra, gik jeg og ledte efter Rægster af alle Sorter. Og Sjøen havde været rigtig flûs ihøst; den havde hevet iland baade stort og smaat. Der var indtil to prægtige lange Furustokker, som var kjilt høit op paa Stranden; — den ene var drevet saa haardt indimellem Kampestenene, at den stod og sprigte ret ud i Luften og ikke var til at rokke hverken frem eller tilbage.

Men hvad der passede bedre for mig var en hel Mængde Bjerkeved, som maatte være ramlet overbord fra en eller anden Vedjagt. Denne Bjerkeved var det bedste jeg kunde have fundet; — nu vilde Maarten blive blid

naar vi kunde stable op et helt Baal i Skorstenen og varme os rigtig velsignet, før vi tog fat paa Hjemreisen. Jeg havde Fanget fuldt og skulde netop til at begive mig tilbage til Maarten, da jeg uvilkaarlig stansede. For ret foran mig laa en gammel graa Stue og paa Heien opfor Stuen stod der en rar gammel Mand. Hans Skikkelse stod skarpt tegnet mod den klare Frostluft; han stod støttet til en lang Kjæp og stirrede ubevægelig udover Sjøen. —

— Da jeg kom tilbage til Maarten og havde kastet Vedbøren fra mig ved Siden af Skorstenen, fortalte jeg om denne rare Manden. — Men Maarten hørte ingenting; han havde det saa forskrækkeligt travelt med Kaffekjedlen som netop var kogt over. Da den var bragt til Fornuft af Maartens kyndige Haand og stillet paa en stor flad Sten, som vi kunde sidde paa ligesom paa Skorstenspallen hjemme, spurgte jeg igjen om hvem den rare Manden var; han havde staaet saa blikkende stille paa Holmeheien og havt Natlue paa Hovedet og lang Stok i Næven. —

Jo, sandt kjendte Maarten han! Den arme Stakkaren — Det var saa sandfærdigen et Vorherres Kræ. — Og ikke havde han havt det let her i Livet, Søren. — Det var stor Sønn at si. — Nei han havde havt det rigtig træst her paa Jorderig, om en kan si saa stygt et Ord. — Og det bare fordi han hadde vaaren for go' i sig. — For det hadde han. — Hvis Søren bare hadde tat sig sjel tilrette lidegranne, saa — Men naa var Kaffen færdig, saa naa fik vi smage paa han, mens han var rigtig gloannes. —

— Ja, jeg skal sige, det var Kaffe! Baade gloannes og saa sterk at vi begge maatte sidde og pæse, da vi havde faaet etpar Mundfulde. Men saa varmede den ogsaa op, der den kom. — Han gjek lige til Stortaa'a med det sâme, sagde Maarten og det var den rene Sandhed. Nu lagde vi den deilige Bjerkeved paa Skorstenen, saa Varmen suste høit op mellem Stenene og knitrede saa Gnisterne spraged lang Vei. Og vi sad og varmede os baade udvendig og indvendig og myste velbehagelig mod Vintersolen og fyldte vore Snadder med svart Tobak.

„Naa har me det udmærket extra igjen,“ sagde Maarten og strakte sig paa Pallen. Og vi drak igjen hver vor Bolle af den sterke Kaffe, men endnu var der en Mængde igjen paa Kjedlen; den var fremdeles ganske tung af den kostelige Drik, og jeg spurgte derfor Maarten om jeg skulde springe hen og invitere Søren paa en Draabe.

„Det kan kje nøtte,“ svarede Maarten. „Han er ganske tomsa. Han forstaar kje længer det en sier til han. Haa nei, han er saa reint udsløkt, den arme Tingen.“ —

— Men da vi var færdige med baade Baal og Kaffe og havde heldt mange Øsekar med Sjøvand paa Bjerkeveden, fandt Maarten paa at han vilde alligevel hen og sjaa paa Søren; ikke for det at Søren kunde ha nogen Glæde af det, og for Maarten var det snarest bare sørgmodigt. — Men alligevel —

— Stuen var graa og vasstrukket og sammensunken i den ene Side. Den laa og krøb i Skjul bagom Holmevæggen og der var lidt skrind Jord omkring den, og nogle fladblæste Plommetræer stak op af Jorden. Men de vare vanrøgtede og overgrodde med Mose,

og foruden disse usle Træer var der intet Tegn til at Jorden havde noget at give fra sig i sin stenede Karrighed.

Søren stod endnu deroppe; men nu var han gaat lidt længer udover. Der stod han og gloede ganske som sidst. Det eneste som rørte sig paa ham, var Dusken paa Natluen; den vifted lidt nu og da, naar Vinden tog fat i den.

Maarten og jeg gik lige hen til ham; men han hørte vist slet ikke at vi kom. Selv da Maarten rørte ved hans Skulder og hilste Goddag, gjorde det aldeles ikke noget Indtryk paa Søren. Maarten snakked baade længe og vel med ham. Om haassen det stod sig, og om han ikke husked ham igjen; — de havde vaaren i Brasilien sammen, — om kje Søren kunde huske Brasilien.

Da løfted Søren den ene Arm og pegte udover Sjøen, som laa blank og straalende og uendelig foran os.

„Dampsjæb!“ sagde Søren. Ganske rigtig — derude gled der et stort Dampskib stille forbi. Det var som det svævede henover mellem Himmel og Hav.

„Dampsjæb!“ sagde Søren og nu gjentog han dette Ord mange Gange.

Maarten rysted paa Hovedet.

„Naa skulde Du se at komme ind Søren! Her er kaldt heroppe. Hører Du!“

„Dampsjæb!“ mumlede Søren. „Dampsjæb!“

* * *

Inde i Sundene, hvor vi krydsede os frem for at undgaa Strømraset udpaa, — der var der lidt Vindblaf fra Land, saa vi satte Seil og hjalp til med Aarene.

„Det er vondt at tænke paa,“ sagde Maarten, „for Søren kunde blit en støvvandes Kar i alle Maader, hvis han bare ikke havde vaaren saa go i sig.“

„For go i sig?“ spurgte jeg. „Kan en være for go i sig ogsaa?“

„Æ skulde meine de!“ svarede Maarten. „Hadde jeg vaaren saa go i mig som Søren, saa var jeg aldrig blit den Karen jeg er, og ikke hadde Folk respettert mig heller. Høh! Nei, her er ikke ansles saalænge vi gaar her paa Jorderig. Menneskene er nu slig beskaf-

fen; men Vorherre holder nok Regning med det ogsaa. — Og han husker nok den arme Kræegen ogsaa og steller det naa slig, at Søren faar sin Fortenest der han kommer, og det kunde saasandt være paa Tia snart."

„Ja, det kunde det vist, Maarten," svarede jeg.

„Der kunde sagtens være blit Sjømand ud af Søren," fortsatte Maarten. „Han var saamæn rigtig glub, da han var med mig til Brasilien. Han var baade fort og flink, det var han om jeg sjel skal seje det; og Dere ved, ombord paa mi Skude kom en kje langt med Efterladenhed! Der var kje Bôner ombord paa min Skude, det kan Dere lide paa.

Nei, men Søren kunde være blit rigtig glub, naar han var blit godt optogta. Men saa kom der altider saa forskrækkelig med Fnusk og Elendighed iveien med ham. Først var det naa det, at der var slig en Uendelighed med Onger hjemme hos Forældrene, og Faren var et Ukjure, og Brødrene var ogsaa noen Ukjurer og Søstrane kom paaskjeive; — den eneste som dudde var Søren; og han gav naa fra sig hver eneste Skilling

af Forténesten, bare for at alle de Ukjurane hjemme skulde forøde det for han. — Saa kom der kleine Tider for Skibsfarten, Skuda blev lagt op, og saa maatte Søren gaa herhjemme og dralte for at holde Liv i alle Ukjurane — Ja, saa blev han glad i en Pige, men de kunde jo ikke gifte sig saalænge Søren hadde al denne Herligheden at slæbe paa. — Saa blev jo Piga lei af det og reiste til Byen og blev gift med en Feiermester og kom til svær Rigdom, sier de som har kjendt hende.

Ja, se dette var jo ikke noget greit for Søren; — han blev vist svert sturen, da den Piga gik fra han. Og senere har der ikke været andet end Uheldighed med Mennesket: saa var det Mora, som laa syg i mangfoldige Aar og tilslut blev hun rent syg paa Sindet og maatte paa Spetal. Og saa kom der en Søster hjem, som det var gaaet ud for og saa en Bror, og altid var det Søren! Han var lige go i sig, kor galt det gik! — Og da Søsteranne kom sig væk og døde, saa kom deres Onger igjen og la sig ind paa Søren — og altid var han lige ubegribelig.

— Saa Dere kan skjønne, Folk kunde

kje respettere slig en Kar. Først saa lo de af ham og sa at Søren var et enfoldigt Naud, som ikke tog fra sig. Men saa kom her en udaf Læserane og reiste rundtomkring herude; og han var blandt de allersveraste. Han var endda Skomager og jeg havde lidegranne Greie paa han fra gammel Ti, og det var ikke netop saa uskjøldigt alt det jeg havde Greie paa — ialfald for en der skal lære fra sig Guds Ord.

Naa — ikke for det; jeg lod han bare præke, der han kom. Men saa fik jeg høre, at nu hadde Skomageren vaaren ude og skræmt Søren med alleslag, hvis han ikke jaged af Huset alle de ugudelige Slægtningane, som han laa og fødte paa. Og saa blev jeg vond og tænkte som saa: Haa Fanken rager det Skomageren, om Søren er altfor god i sig? Skulde han kje takke té, at nogen er slig? Jo mere jeg tænkte jo vondere blev jeg, og tilslut kunde jeg ikke styre mig længer, endda Silius syntes det ikke var min Sag. Nei, jeg tog saamæn Skjægta, og seilte à til der jeg vidste Skomageren holdt sig. Og saa gik jeg lige paa ham og trudde han."

„Hvad kunde De true Skomageren med da —?“ spurgte jeg spændt.

„Jo, da vi kommer paa tomandshaand saa siger jeg til han: „Sæt Dæ naa ner, Skomager, saa skal Du skræfte for mig. Og naar som at Du har skræfta, saa kan Du ta til at præke igjen for andre, hvis Du tør!“

„Det var da forskrækkeligt,“ sagde jeg. „Blev han ikke vond Skomageren?“

„Vond? Han tidde stille som en Stein; men Samvittigheda stod som ho skreig udaf Øiane paa han. Og saa sier jeg som saa: Du skulde vel ikke tilfældigvis kjende den og den, og saa nævnte jeg Navnet paa en Kvinde, som enddatil var gift en Plads østerpaa. Du skulde ikke huse endda, at hun blev frelst udaf Dig — men alligevel saa hændte det at Dere to engang drak Kaffi paa Senga sammen en hellig Søndagmorgen udi Lillesand? Ja ogsaa nævnte jeg for ham etpar andre Pillementer som der havde vaaren med ham, og saa blev han hvid som Væggen og bad mig saa instændelig, at jeg aldrig maatte si fra om dette til noget Menneske.

Du kan være ganske rolig Skomager, sier

saa jeg. Du maa kje tro, jeg er udaf dem som blander mig udi andres Sager. Men det faar Du ogsaa pent la være at gjøre. Og hvissom ikke Du reiser med Baaden og det i denne Eftermiddag, — saa — Ja, saa trudde jeg Skomageren saa grusomt, at jeg reint syntes Sønn i han tilslut. Og Dere maa lide paa, han reiste med Ettermiddagsbaaden og siden har vi kje set Snippen udaf han paa disse Kanter."

Forsigtig ledede jeg Samtalen tilbage til Søren, for Maarten var slem til at komme paa Afveie og det hændte ofte, at han kom til at snakke om ganske andre Ting, naar han netop var paa det mest spændende i en eller anden Passiar.

„Søren — aassen det gik han siden? Aa, Dere veid det, det gik han immer saa kleint. Disse Ukjurene de aad han op som Rotter, og hver Gang de hadde ædt Stua hans tom, saa reiste de sin Kos. Og tilslut da han var blit saa uduelig, at der ikke var mere hos han at æde op, saa kom de ikke igjen mere. — Men saa kom Skyldnerane, og de var næsten de værste. Tilslut gik det ganske ud for han,

saa han kom paa Sogna. Og det var forgalt for en Kar, som hadde havt saa glube Gaver som Søren. Men da saa Fattigkommissionen vilde hive han udaf Stuen hans og sætte han paa „Huset“ øster i Bygden, saa blev han for en Gangs Skyld ganske trassi. Nei, nei — han vilde kje udaf Huset, — det vilde han ikke. Saa snakte de om, at de maatte ta han med Magt; men saa maatte jeg afsted og tale et Ord med Kommissionen, — jeg var saamæn baade pen og grov, men lige lidet hjælpte det. Men saa tilslut sier jeg, at de Skillingene her skulde til, det kunde de skrive paa mæ og Silius. Saa ga de sig. Og saa sa de som saa, at saa skrøbelig han var, saa kom vel Døen snart og tog ham, sa de. — Men nu har han siddet der i ti Aar siden den Daen og endda har ikke Døen været hos ham. Nei om han har! Han har ellers gaaen noksaa flittig rundt i Sogna, og tat baade Skomageren og alle de, som sad i Kommissionen dengangen og fleir til. Ja, det er saa besønderlig, men det har han. Og glemt bort Søren saa ganske. Og der kan han komme til at gaa op og ner til Udkiggen

sin og sjaa paa Sjøen i mangfoldige Aar endda; — og ikke er det let at begribe for os arme Søndere, ka Vorherre har Tanker om med det.

Men sligt tør en aldrig spekulere paa; for Vorherre han har nok sin egen Mening med det, — og omsaa Folk har glemt Søren bort og Døen sjel ikke længer huser ham, saa veid jeg en, som huser han til Slutten, og det er Vorherre i Himlen; — for han har nok skreven op Søren udi sin store Hand.“

JULEAFTEN HOS MAARTEN OG SILIUS

„De skulde da ta Ordenstegnet paa Dem en slig Kveld som ikveld,“ siger jeg til den spanske Ridder Silius, da han staar i Skjorteærmerne foran Speilet i Stuen og børster sit Haar med den ene Haand og kjæmmer det eftertrykkelig med den anden og har tyk Haarolje paa Kammen.

Silius stanser baade med Børsten og Kammen. Han betragter mig lidt mistænksomt; men jeg er da ingen Vindbeutel, som spøger med det hellige! Nei nei, — dette ser han jo, og han svarer, at aa langtifra! Det har han bare havt paa sig to Gange i sin Tid. Den ene Gangen var, da han stod Brudgom med den sidste Konen, den anden Gangen da han fulgte hende til Jorden.

Men den samme Dagen satte han det i

Glas og Ramme og hængte det paa Væggen der hvor det hænger den Dag idag.

Da Silius efter denne Beretning atter giver sig til baade med Kam og med Børste paa en Gang, forstaar jeg, at der ikke er mere med den Ting at gjøre. Vi faar holde Julekvelden saa godt vi kan uden Ordenstegnet paa den spanske Ridders Bryst.

For det er Julekveld iaften, og vi har saamæn alle strævet baade længe og vel for at det skulde blive rigtig stadselig. Jeg vil nu ikke snakke om alt, hvad der har været bagt og stelt af Madvarer, men baade Maarten og Silius og jeg har saamæn været i Byen for at gjøre Juleindkjøb. Og De kan tro, det ikke hænder hver Dag, at vi er i Byen!

Og saa har jeg faaet Lov af Silius til at hente ned fra Loftet et stort Alabastertaarn, som han engang har kjøbt i Messina, men som han blev lei af, fordi det tog slig Plads paa Kommoden, og som han derfor ganske rolig kjørte op paa Loftet.

Nu har jeg faaet børstet Støv af det og sæbevasket det, saa det skinner lang Vei. Og røde Silkepapirer har jeg klistret

foran alle de buede Taarnvinduerne, saa naar jeg nu tænder et stort Lys indeni, ser det forlade mig ud som ei Kjærke, siger Silius!

Og Brisk har vi hentet og hakket fin og strødd den paa Gulvene baade i Kjøkkenet og Forstuen; men i Stuen brænder vi Røgelse paa Ovnen, saa det dufter sødt og liflig i hele Huset.

Saa skal Maarten og Nikkelaj være her, for ifjor var Silius hos Maarten. Det er gammel Sæd og Skik, som ikke kan forandres, tiltrods for at Maarten mukker hver eneste Jul og paastaar det er galt, fordi han er den ældste, og det derfor rettelig burde være ham, som hver Gang holdt Julefesten. Men saa paastaar Silius, at han er vel saa gammel som Maarten, men at ingen forresten kan vide hvem er ældst eller yngst, fordi de Bøgerne, det staar i, brændte i Branden.

Og saa har vi det rigtig gaaende mellem de to Gamlinger —!

Det er nu henpaa Eftermiddagen, og Silius og jeg venter snart vore Gjester. Det er forresten for anden Gang idag, de kommer her; thi de var her allerede Klokken tolv og

spiste Frokost. Og jeg tør sige, det var en Frokost, som der skal voxne Mænd til at fordøie. Foruden al den kolde Fedmad og Spegemad, som kan udtænkes, havde vi to varme Retter. Det ene hed Gomle-goe, det andet kaldtes Mølje. Det var federe end det fedeste Svinefedt, det æste i Munden og maatte svælges med en høi Dram til hver Ret.

Men de to gamle gjorde Ære af Retterne, baade de kolde og de varme, og bagefter drak vi Kaffe med Sprutbakkels og Fattigmand til. Lille Nikkelaj var paa Kjøkkenet og fik Retter, som var mere afpasset efter hans ungdommelige Maves Tarv.

Efter Frokosten gik Maarten og Nikkelaj i Skjegten og roede over til sit. Maarten skulde hjem og sove. Men Silius skulde bare blunde, sagde han. Nu ja, han snorket da i gode to Timer ovenpaa Fedmaden!

Og nu er han rigget ud i sine sorte Bryllupsklær og har klippet sig fint og taget Flip paa, hvilket altsammen pynter ham særdeles. Og han har ikke mere end saavidt faaet Trøien paa sig, saa hører vi Gjesterne rumstere ved Bryggen.

Efter adskillig Omstændelighed er vi da placeret tilbords. Silius præsiderer og har Maarten og mig paa hver Side. Nikkelaj sidder hos Maarten, og de to Tjenestepiger sidder ved Bordenden. Nikkelaj har læst tilbords med sin uskyldige lille Stemme, og Ludefisken er serveret. Og da den vel er expederet, skal Silius læse Præken av Gossners Skatkiste.

Der bliver sat et Lys paa hver Side af Silius, og han faar anbragt de besværlige Briller paa Næsen. Hverken han eller Maarten har nogensinde været at kalde for Bogens Mænd, og desuden er Silius klein i Øinene, naar det gjælder at læse og skrive.

Saa det gaar sandt at sige ikke rart med ham og Gossner. Der er mange vanskelige Ord indiblandt, som Silius maa stave lidt paa, før han tør levere dem, og endda hænder det, at de fremkommer i en — lad os sige: noget forvansket Form.

Men der er Andagt over dette Julebord. Gamle Maarten sidder med sine brunbarkede Næver foldet paa Bordet foran sig og ser saa enfoldig og god ud i hele sit Ansigt.

Nikkelaj efterligner Bedstefar Maarten og lægger ogsaa sine smaa Næver foldet indover Borddugen; men efterhvert som Prækenen trækker ud, gjør Silius' ensformige Stemme ham søvnig, og han sidder og glipper med Øinene mod Lysene og bliver mere og mere blank i Pupillerne. Tilslut gjesper han midt i en lang Pause, Silius gjør for at finde Rede paa et ganske extra indfiltret Ord. Ja, Nikkelaj gjesper baade høit og lydeligt; men øieblikkelig faar han et Dult i Siden af Maarten og etpar Øiekast sammestedsfra, som varer baade længe og vel.

De to Tjenestepiger sidder og rugger fromt paa sig. Den ene ser paa Gulvet, den anden ser i Taget, men begge to tørrer mekanisk sine Øine nu og da og samtidig.

Endelig bliver Silius færdig med Prækenen, og saa skal vi have Ribbensteg. Begge Pigerne styrter ud i Kjøkkenet.

„Det læste du pent, Silius," siger Maarten.

Silius smiler lidt forlegent og tager Brillerne af.

„Aa du veid d e t," siger han, mens han varsomt lægger Brillerne ned i deres sorte Hus.

„Han er ikke saa grei, Gossner, slig i Bogstaveringen. Og naar en saa skal læse ham med Eftertanke, — saa — Og saa Udtrøk — saa — ja saa veid du det!“

Nu bliver der lidt Snak om Gossner og Prækener idetheletaget; vi sidder og venter paa Ribbenstegen og har sligt Slag at snakke om, men pludselig vækkes vi af Nikkelaj: han er sovnet ind paa sin Stol og trillet under Bordet. —

— Juletræet er høstet og Nikkelaj er blevet spillevende igjen. Af sine Bedstefædre har han faaet to smaa Skuder, som de gamle Sjøfolk har rigget til med egen Haand. Begge Skuder har et stort hvidt Papirflag agter. Paa Maartens staar der med hans egen Haand: Til min Datersøn Nicolaj Henry Govertsen, Steensøe. Paa Silius' staar der: Til min Sønnesøn Nikkelay Hanri Gaavertssøn, Baadsmand.

Af mig har han faaet Noahs Ark, og jeg er rigtig lidt genert over den Lykke, min Present gjør; thi Nikkelaj har glemt begge sine Bedstefædres ypperlige Gaver og vil ene og alene beskjæftige sig med mit Kram. Der er to menneskelige Figurer i Arken, og

dem har han straks opkaldt efter Bedstefædrene. „Besta Maatten“ er gul af Farve, „Besta Sillus“ nærmest violet. Da Klokken er blevet henved ni, og han overtræt af Mad og Lykke skal bringes i Seng, kan ingen bevæge ham til at give fra sig hverken den gule eller den violette Bedstefar, og Enden bliver, at han sovner ind med begge to liggende paa Hodepuden.

Da Nikkelaj er bragt i Seng, bliver det saa besynderlig tomt i den store Stadsstue, som vi til hverdags aldrig er inde i. Det er saa rart og ødslig derinde, at begge de gamle Karer bliver rent høitidelige og ikke snakker et Ord, og de er dog ellers pratsomme nok. Vi hører bare Surlet af Sjøen, som skvulper indunder de Bjælker, Huset er bygget paa, og da dette er saa altfor sørgeligt, foreslaar jeg, at vi skal sætte os ud i Kjøkkenet, hvor vi pleier at holde os til Hverdags.

Men nei — siger begge to. Det er kje skjebeligt at sidde i Kjykkenet en hellig Julekveld. Nei langtifra, siger de begge og er for en Gangs Skyld enige.

Hvordan jeg lirker eller ei, saa sidder vi

der alligevel en Stund efter, og har faaet Varme paa Skorstenen og Piber og Tobak — ja endog et lidet Glas paa Pallen!

Maarten har været ude og seet efter Skodfæstet paa Baaden, for naar nu Nikkelaj skal være her, saa kan jeg ligesaa gjerne bli her jeg ogsaa, siger Maarten. Og saa faar vi jo først se efter Baaden, om her kanske skulde blaase op udpaa Natten.

„Det er besønderligt, som Sjustjernen lyser ikveld," siger han, da han kommer ind igjen. „Han lyser, saa det blinker i Sjøen som Morild."

„Saa faar vi det kaldt til Helgen," siger Silius. „Jeg har forresten formerkt det i hele Dag. Det har knækt i Væggene, som en skulde være ombord paa en Skude i Sjøgang. Og da er det altid Kulla, som kommer."

„Ja, en snakker om Kulde; men naa har her ikke været Kulde at snakke om Julekvelden siden den Gangen, Presten Lassen var herude og skulde berette Anders i Sunne. Da la Sjøen sig Julenatten, saa vi kunde gaa over til hverandre paa Isen Juledags Morgen,

Silius og mæ! Og det er ikke hændt her i Sundet saa længe Folk mindes".

„Ja den Julekvelden!" tager Silius fat. „Kan Du huske den Julekvelden? Jeg er ikke netop rædd af mig hverken for levendes eller døde, men den Julenatten kan jeg ikke fragaa, at her var ligesom lidt ugodsligt her i Huset."

Nu gjør Silius en Kunstpause, og jeg kjender ham saa godt, at jeg ikke spørger om Fortsættelsen. Thi den kommer nok af sig selv, hvis en ikke spørger; men hvis en maser paa, kunde det godt ligne ham at lukke sig sammen og tie bom stille med sin Historie.

„Ja, Anders i Sunne ja," siger Maarten. „Ja tro det var for noget, han hadde paa Samvittigheden, siden han saa præcis maatte tale med Presten Lassen?"

„Du maa saa seje, Maarten," svarer Silius, og nu kommer der god Fart i ham. „Men det faar naa Anders gjøre op med Vorherre. Og jeg har aldrig trodd noget paa alt det Fantesnakket, Folk løb med, da han var gaaen."

„Jamen, ekkaaslag maatte det da bety, alt det Bestyret, han holdt her i Huset Julenatta.“

„Ekkaaslag maa det bety, ja. Men tro om det netop var Anders, som laa død og kald henne i Sunne, tro det var han, som gik her i Gangene og jamra — “.

„Gik nogen og jamra i Gangene?“ spørger jeg forsigtigt for ikke at Samtalen skal glide ud i unødige Diskussioner.

„Ja, ser Dere: Anders hadde været skrøbelig noksaa længe; det var vel helst Tæringen, som tog han, men ellers var det naa baade det ene og det andre, som var Skavanker med ham. Saa Natten før Julekvelden blev han saa ilde klein, og saa udpaa Morgensiden kom den Pige, som vaagte hos ham, roendes hen til mig og hilste saa flittig fra Anners, og saa skulde hun si fra ham, at jeg for Jesu Skyld maatte forbarme mig over ham og ta Skjøiten og seile det hareste jeg kunde ind til Byen og faa hente Presten Lassen til ham. For naa skulde han snart til at vandre fra Livet, sa han, og saa var det noget som han saa nødvendig maatte ha

skræfta; men han tore ikke skræfte det for nogen anden Mors Sjæl end for gamle Presten Lassen i Byen, — ja, han var naa forresten Prost dengangen, Lassen, men det kan være det sâme.

Ja, Du veid, at jeg var ikke sen. Jeg hev paa Seilene og fik ikke saameget som Kaffeskvætten i Kroppen, men bare ruste afgaarde, og da jeg kom udpaa, fik jeg en hel Kuling, saa jeg avencerte jo noksaa pønteligt og laa ved Almenningen i Byen før Middag.

Den Tiden jeg kom op til Presten Lassen — ja Dere veid han bodde tæt-med Almenningen den Gangen — saa sidder Lassen netop og skal til at drikke Sokkerlade. Ja, jeg kan se han for mig: han hadde Slobrok paa og grønne Tøfler og en svart liden Møsse paa Skallen. Og saa Bræller. Det var en rigtig pen gammel Mand med hvidt Haar ved Ørane, — var Presten Lassen. Og saa hadde han en stor Kontorkop med fin Sokkerlade foran sig. Og saa en liden Skaal med Sokkerkavringer.

Men den Tia, jeg hadde fortêlt, hvad det

var, jeg kom for, da kan Du forlade Dig paa der kom Krudt i Gamlingen.

Haa—jâ-ja! Han løb baade fra Sokkerladen og Kavringane og ein-svein-drein var han i Pelsfrakke og svære Skindstøvler og et stort Uldtørklæ om Haue. Ja, Du kan tro han saa morsk ud!

Og saa bar det ombord og tilsjøs med det sâme. Og saa var det jo lidegran Skvalp, da vi stak udenskjærs, og tror Du ikke Gamlen laa paa fire og gav fra sig nede i Rummet. Men aldrig før var vi kommen ind bag Holmen igjen, saa sad han noksaa kjeig ved Siden af mig og røigte Petum.

Ja ja, — han kunde vel være saan fem og lidegran, da vi kom herind i Steinsundet. Men da var det forseint. Da var Anders gaaen. Og han hadde skrikt saa grusomt paa Presten Lassen lige til det sidste."

Nu stanser Silius op med ét; det er Piben, som har faaet et Tilfælde, og det baade varer og rækker før den bliver kureret.

„Du skulde ligesaa godt kjøbe dig et nyt Rør," siger Maarten, og nu bliver de uenige om, hvorvidt Silius kan røge sig fordærvet

paa den sure Piben, og om han derfor burde kjøbe et nyt Rør, eller om dette kan vare mindst til næste Nytaar, hvilket Silius heftig paastaar.

„Hvordan gik det saa siden med Presten Lassen,“ spørger jeg — ængstelig for at jeg ikke skal faa Resten af Historien.

„Jo — saa gik jo Lassen ind til Anders og læste for han og søngte for han og krøsste ham baade over Ansigt og Brøst. Og saa var det blevet mørkt og slig en forhidsig Kulde, og saa spør jeg Presten Lassen, om han ikke ligesaa godt kunde bli over hos mæ om Natta. Jo, det var sandt, det kunde han. Og saa sad vi sammen, Presten Lassen og saa Maarten og mæ og vi hadde det omtrent som vi hadde det ikveld.

Men Du kan tro, det var Gûden, som kunde læse Gossner!

Ja, og saa sad vi og prated om baade det ene og det andet — saa rent gemenslig. Baade om Potetser og Silla og andre nøttelige Ting, det huser jeg saa godt atte!

Og saa reiste Maarten over, og Presten Lassen og mæ gik og lægte vors.

Men aldrig før var jeg kommen i min Seng og hadde læst Fadervor — ja, saa skulde Du ha hørt! Da tog det til at bli saa levvandes ude paa Gangen. Jøs, det gik og tusla. Og saa var det som de gik og slebte Tæppener henover Gaalve — frem og tilbage, frem og tilbage — —. Ja, jeg laa, der jeg laa, og lydde. For naa har jeg budd her i Huset, saalænge jeg har levet, men aldrig har jeg fornommet noget ualmindelig. Saa det var saa rart, at det netop den Natten var saa kryandes fuldt udaf Lyder og Underfundighed.

Men kalt var det jo, saa jeg sydte med at staa op og sjaa efter. Indtil der med engang kom et Brag, som af nogen, som hiver fra sig et Vedfang udover Gaalve.

Da kan Du tro jeg kom op, og det saa snapt, at jeg væltet Stolen foran Sengen. Men jeg fik da tændt Lyset og tat en Buxe og etpar Tøfler paa, og saa løb jeg udpaa Gangen; men der var naa ingen, kan Du skjønne.

Ja, saa gik jeg indigjen og klædte paa mig og tænkte: Skal Du gaa ind til Presten Lassen? Men jeg turde ikke, for jeg var

rædd for at uroe den gamle Manden Nattens Tider.

Saa gik jeg ned og saa efter i alle Stuene; men der var alt, som det skulde være. Jeg tænkte paa at ro over til Maarten, men da jeg kom ud paa Bryggen, saa jeg det lyste hos Presten, og da syntes jeg, det var bedst at bli hjemme, om det var noget, han kunde ville mig.

Jaja, saa ruslet jeg ind og lagde mig paa Sengen igjen; men aldrig før hadde jeg lagt mig ned — saa til igjen og luske og tomle ude paa Gangen. Og lidt efter hørte jeg nogen som jamra saa fælt oppe paa Øversteloft. Aa jeje mig for en Armod! Det var som en skulde høre et Bâan, som har det vondt!

Og slig holdt det og rak det helt til Morningen, og Du kan lide paa, at jeg ikke fik Blund paa mine Øine den Natta.

Men da saa Presten Lassen kom ned i Stuen, saa jeg jo strax paa ham, at der var noget iveien med ham. For han var ligesom saa stille. Han sa ligesom ikke noget videre.

Ja, saa tog jeg Mod til mig og saa siger

jeg: „Synes I ikke, at her var heller lidt urolig i Huset inat?"

Da saa han paa mig og saa nikked han bare og sagde:

„Hørte Du det ogsaa?"

Ja, og saa fortêlte jeg han alt det jeg hadde hørt, og saa spurgte jeg ham: „Tror I det var Anners, Far?" Ja, for i gamle Tider sagde vi altid Far til Presten, naar han var lidt tilaars.

Og veid Du saa, hvad Presten Lassen svarte:

„Ja, svarte han. Hans Sjæl kom til mig og beklaga sig inat," sagde Presten Lassen. Beklaga sig inat, sagde han. Og det syntes jeg var saa forunderligt, at han sagde. Men mere end det, fik aldrig nogen udaf ham."

Vi sidder stille alle tre og ser ind i Varmen og tænker paa denne merkværdige Historie. Saa lægger Silius' Skibsklokke i med en Mængde raske Slag og Maarten gaber og reiser paa sig.

„Ja, naa er det vel paa Tia," siger han.

Vi slukker Varmen paa Skorstenen og tænder Lyset. Men i samme Øieblik vi

træder ind i Stuen, studser vi uvilkaarlig alle tre. For midt i Mørket ser vi to glødende Pletter, som blaffer.

„Aa jøs“, siger Silius, men da vi skal se efter, er det bare Alabastertaarnet fra Messina, som staar forglemt og halvt nedbrændt og lyser ud i den store, øde Stue.

BUXEBJØNNEN

„Dere skulde komme tilbagers her til Pinsti',“ havde Maarten sagt, da jeg reiste sidste Vinter. „For naar som at Pinsen falder saa sent, som han gjør iaar, pleier det at være akkurat paa den Ti, Nyperosane staar i Blom. Og det er et gammelt Ord, at det er den finaste Tia paa hele Aaret.“

Det lød saa poetisk i Maartens Mund dette med Nyperosen, som staar i Blom. Og naar jeg tænkte efter var der virkelig en hel Mængde Nyperoser paa Steinsøia. De havde saaet sig selv i hver Krog, hvor der var Ly for Vind og Veir; de tog det ikke saa nøie, om Jorden var grund og fuld af Sten. Men jeg havde jo endnu aldrig seet dem uden naar de stod grønne og golde og afblomstrede, og jeg kunde godt tænke mig, det maatte lyse

velsignet op mellem Graasteinen naar de stod drivende hvide og lyserøde — tidlig i den unge Sommer, og duvede i Solgangsvinden. —

— Jeg kom tilbagers til Pinsti', det skal være vist og sandt; og saa fint som Sol og Sjø teede sig i de lyse stille Dage —! Det var et Pinseveir, som selv Maarten og Silius havde vanskeligt for at huske Mage til. Ja, der var en stille Høitid over Holmer og Hav fra Solen randt af Morgendisen til den sank i gyldne Godveirsskyer mod nord. — Og om Kvelden var det saa lydt, saa lydt. Vi hørte Sjøfuglen kagle ude paa Skjærene og vi hørte Orren lokke langt langt inde i svarte Skauer.

Og hele Tiden stod Nyperosane i Blom over hele Steinsøia — —

— De to første Pinsedage tilbragte vi stille og rolig hjemme. Om Formiddagen blev Gossner møisommelig forelæst af en af de gamle, hvorefter vi sang mange Vers af en Salmebog, som ikke har været i Brug i de sidste Par Menneskealdre.

Om Eftermiddagene og Kvældene sad vi

gjerne paa Udkiggen i Skjorteærmene og saa udover Sjøen i mange Timer og røgte en syndig Mængde sterk Tobak. Der var altid etpar Seilskuder som laa og drev i Vindstillet, og Maarten og Silius diskuterede grundig hver enkelt — hvad det var for en Kar, hvor han kom fra og skulde hen, og hvad tro han hadde ombord.

Men Dampskibene som pilte forbi ubekymrede af Vind og Veir og grumsede den fine Luft til med sin vederstyggelige Røg, — dem havde ingen af os noget tilovers for og ofrede dem ikke et Ord.

— Det var en Aftale mellem os, at hvis det blev ligesaa fint Tredjedag, skulde vi tage os en Tur ind til en Holme, hvor der pleier at holde sig saa ubegribelig med Ærfugl; — det kunde altid være Plasér at sjaa efter om de trivtes godt der iaar ogsaa. — — —

Tidlig om Morgenen drager vi afgaarde saa fort som vi har faaet Kaffen og Smørrebrødet i os. Og Veiret er uforanderligt. Der ligger en liden blank Røg henover Sjøen — det er alt, hvad der er blevet igjen af Nattekjøligheden. Og nu danser den hastig hen-

over den krappe Godveirssjø og damper væk i Solskinnet.

Vi sætter Raaseil, saasnart vi er komne ud af Steinssundet og afsted glider vi ind i den straalende blaa Dag.

„Ja, naa har han regtig sat sig te med det goe," siger Maarten og tager sig en liden Skraa.

Det er Tønnesholmen, vi skal til, og den er der ikke videre at sige om, naar man kommer indunder den. Skuret graa og glat af Havets Salt som de mange tusen andre. Den har ikke saameget som en Stenvarde paa Toppen, saa jeg maa sige Tønnesholmen ser ringe ud.

Men et Hus har da bidt sig fast i en Krog mellem to runde Fjeldvægger, et umalet graat Hus, som ligger ganske nøgent paa den nøgne Sten uden saameget som en Stikkelsbærbusk foran Stuevæggen.

Silius sætter Maarten og mig iland paa en Plads, som ligger greit til, naar en skal udover til Ærfuglreirene. Selv ror Silius alene videre ned til det graa Hus. Han skal snakke et Sandhedens Ord med Manden i

nævnte Hus; thi han har en styg Mistanke om, at denne Mand ikke er fri for at gaa og snuse i Silius's Laxegarn, og det er mod alle Silius's Principer at lade sligt gaa upaatalt hen.

Maarten og jeg gaar alene opover Tønnesholmen, og nu ser jeg, at den er meget rarere end den saa ud til. For naar en kommer oppaa den, ser en, at den bestaar af en Mængde Gjêl som løber næsten paralelle fra den ene Side af Holmen til den anden. Og i disse Gjêl, som ikke er stort mere end mandshøie, gror der et kort irrgrønt Græs. Etsteds staar der endog et vildt Kirsebærtræ og blomstrer i vilden Sky og ved Siden af Kirsebærtræet staar der en blaamalet liden Mand paa en lang Pinde og vifter uafladelig med begge Armene.

Vi stanser begge for at undre os over den lille blaamalede Mand; Maarten mener det er noget Baannanne har stelt op, og medens vi diskuterer dette hører vi pludselig en forskrækkelig Kagling og Skriging ligeved. — Da vi skal se efter opdager vi en liden Gut — rigtig en liden Buxebjønn med Skjorte-

flaget hængende ude bag — men tror De ikke Buxebjønnen staar og muntrer sig med at kaste Sten efter nogle forpjuskede Høns! Disse Høns er virkelig i en ynkværdig Stilling; de er jaget ind i en Krog af Gjêlet, hvor de hverken kan komme frem eller tilbage, saa Buxebjønnen har isandhed frit Skud.

Men nu bliver Maarten fortørnet. „Vil Du begjé Tippane," raaber han, og løfter truende sin lille rare Spadserstok; den er beslaaet med Messing baade oppe og nede.

Gutten ser op, — men sender endnu en Sten midt ind i Hønseflokken.

„Vi' Du!" raaber Maarten igjen og gaar imod ham. „Vi' Du!"

„Det er Tippane te mi Moster," svarer den forvorpne Dreng. „Æ tar kje spør' Dere om at hive paa Tippane te mi Moster". —

„Vi' Du!" gjentager Maarten, men med forfærdelig Røst, og svingende Messingstokken over sit Hoved.

Da endelig — fortrækker Buxebjønnen i hurtig Flugt; vi ser Skjorteflaget svinge ilsomt forbi en stor Sten i Gjêlets nederste Aabning.

Som man vil kunne forstaa, er Maarten mægtig forbitret. „Slig en Tasse,“ siger han og puster anstrengt. „Kommer han kje her og gaar og ligger og løber og gjør Tippane vondt! Skulde kje sligt noe ha! Høh! Sligt noget Kryb! De kan kje knappe Boxane sine bag endda, men vondt kan de gjøre! Skulde de kje ha! Skulde de kje ha Togt! Skulde de kje paa Vaisenhus!“

I samme Nu suser der en Sten tæt forbi Maartens Hoved og jeg ser et Skimt af Buxebjønnen; han er krøbet op paa en høi Knatte ovenover Gjêlet.

Nu sætter jeg afgaarde; for nu kunde det virkelig være paatide at give den forvorpne Buxebjønn Juling, saa det forslog. Men naturligvis er den vævre lille Fyr smuttet unna, længe før jeg naar op paa Knatten.

Da jeg kommer tilbage til Maarten, er han ganske stille; først da vi har gaaet sammen baade langt og længe siger han: „Er det ikke forsmædeligt! Di tar 'kje Togt mere! Det blir kje andet en Ukjurer og Fantepak alt det, som gror op naa for Tia.“

Og da vi kommer ud paa det yderste af

Tønnesholmen, hvor Sjøen har knust Fjeldet i Klipper og Knas, saa Ras og Graastein ligger hulter til bulter, er der ikke et Fuglerede at se. Men Æggeskal finder vi overalt. Baade Ærfuglæg og Maageæg og Vibeæg — om saa det er de fine smaa prikkede Terneæg, saa finder vi Skallene af dem i Mængdevis knuste mellem Stenene.

Har Maarten været i Ulave før, skal han ikke blive bedre efter dette, og da vi sætter os ned for at se paa Sjøen i sin Almindelighed, faar jeg ikke Maarten til at ta sig en Røig engang; og da er det kleint med Maarten, det ved jeg saa sikkert.

Jeg forsøger at trøste ham, saa godt jeg kan, og skylder paa Buxebjønnen; — det er den uskikkelige Gutten naturligvis, som har været ude igjen og kommet her og gaat og løbet og gjort vondt; — ja, jeg bruger alle de mange Verber, som jeg netop hørte Maarten bruge, for at udtrykke mit høieste Mishag.

„Aanei,“ svarer Maarten bedrøvet. „Det er nok ikke bare denne stygge Gudongen, som har været ude og gaaet. De er saamæn

lige goe allesammen. Baade voxne Folk og Skidtunger — de er saamæn lige goe. Piller Æggane under Høna! Det gjør de! Om ho so kagler og ber noksaa pent, saa piller de Reiren blank. Og hvis de ikke kan æde Æggane, saa stikker de Fingeren gjennem Skallen, bare for at gjøre vondt. Se naa Terna, — skulde en tro, voxne Folk kunde gjøre Terna Fortræd, den fine Føvlen? Aajo — saamæn! Kan de kje faa gjort Ende paa Æggane hennes paa anden Maade saa blækker Beistane di paa Fjeldet saa Blommen skvætter. Nei, her er hverken op eller ner paa nogen Ting naa mere. Kan en saa undres paa, at Sjøen blir svart for Føvl herude?"

Men det er virkelig saa sørgeligt at høre Maarten klage; han pleier ellers at være anderledes hvas i Trompeten, som en siger. Og for nu at snakke om noget andet begynder jeg at spørge ham ud om, hvad de hedder alle de mangfoldige Grunder og Baaer, som ligger svagtskummende i Solglitret.

Maarten kjender sagtens Navnene paa dem allesammen, — og jeg maa sige der er

mange utrolige Navne iblandt —! Men Maarten kan ikke bare fortælle mig Navnene, han ved ogsaa hvad det er for nogen Skuder, som har „staaet" baade paa den Grunna og paa den Baaen — og det er ikke faa. Det er baade Brigger og Barker, baade norske og udenlandske; — og der er mange Folk, som er kommen sig væk herude mellem de samme Skjær, som nu ligger og soler sig saa blidt i Pintsedagen. —

„Ja, her gaar atterud," siger Maarten og sukker. „Snart blir her ikke en retskaffen Seilskude at se i hele Leia. Aa, det er saa en kunde sætte sig ner og graade. Og slig er det lava baade øster og vester; nerfor ligger det baade paa denne og hi'sie. Snart fins her kje Sjøfolk té paa hele Kysten. Til Amerika gaar det med de faa, som er gode, og de, som er igjen, kjender hverken til Togt eller Gudsfrøgt. De duer kje til andet end at pilke Makrél og gaa paa Sava inde i Byen, — men Gentlemen af den gamle Fasongen, slige som kunde snu sig paa Gaalve, — aanei Far! Det ér mest bare Silius og

mæ og noen andre Graatasser, som naa er igjen fra den Tia; og naar vi er døde, saa blir her bare Fnusk og Fanter og Fattigmænder og Bôner paa hele Kysten.

Og for slige Folk er Sjøen akkurat som noget, der stænger dem ude. Aldrig kommer de udover dén! Men de tror at paa den andre Sia af Sjøen, der er der bare Søndighed.

Og paa den Maaden blir de gaaende herhjemme og gjede Lusane sine og blir bare mere og mere haardnakka.

Men Sjøen i mi Ti? Haaj-san, Far! Det var som Gadedøra! Vi behøvde bare at gaa ud af han, saa var vi derude. Og derude kunde vi ta os frem, kaarhelst vi kom; og vi var kje mindre Karer paa Baren i Pinsikola end paa Olsens Sal i Mandal.

Men kom saa ihu det, at den norske Sjømand i den Tia, — han hadde Optogtels.

Vi kunde ha vore Feiler, det kunde vi, — men kom ihu det, at havde først slig en Kar fra mi Ti sagt en Ting, saa stod han saa visselig ved det som en Spiger saa fast. Og vi hadde faat tampa ind i vors fra vi var

store som Toskillinger, at det er Vorherre som styrer Verden, men Skipperen som styrer Skuda. Men derfor kan Dere ogsaa forlade Dere paa, at vi lystra baade Vorherre og Skipperen; ikke knydde vi, om det saa gik paa Haue nedad Trappane.

Men naa —?

Naa er her snart hverken Skuder eller Skippere mere og derfor er her hverken Togt eller Tamp heller længer, saa naa glemmer Skidtungene Vorherre længe før de har lært at knappe Boxane sine. Og derfor er det ikke andet en Kjæfting og Obsternasighed, kaarhelst en snur sig, heilt fra Spangerei til Græmstad og endda længer østerpaa."

— — — Da vi kommer ned mod Baaden igjen hører vi Skrig og Skraal og der ser vi Silius, som staar med Buxebjønnen over Knæet og giver ham Juling paa god gammeldags Maner. Og da han har faaet hvad han skal, giver Silius ham et extra Klaps og dermed render Gutten afgaarde med Haanden paa sin Bag, saa vi kan forstaa, at Silius har givet ham tilstrækkeligt at tænke paa for en Stund.

„Jo," siger Silius, „tror Dere ikke det lille Ukjuret havde dradd en død Kat op i Baaden og lagt han midt paa Agtertofta! Her kommer jeg og skal lede efter Dere og gaar op i Gjêlet et bittelidet Bel og da jeg kommer tilbagers, saa ser jeg den lille Tassen staa og hale Kadaveret henover Toftene og lægge han noksaa pøntelig tilrettes agter. Men saa kan Dere tro! jøs — jeg lurte mig ned til Baaden saa stille som et Spøgels og før han ved af nogenting saa har jeg den lille Ilderen i Luggen. Jojo! Saa maatte han først hive Katten udenbords igjen og saa maatte han tørke godt op efter sig — ja jeg holdt han godt i Luggen hele Tiden, for han skulde jo ha lidegranne med sig paa Veien naar han var færdig. Ja, ogsaa fik han jo det han skulde ha, og kanske et lidegran paa Kjøbe." —

— Dette at Retfærdigheden har skeet Fyldest beroliger Maarten noget, skjønt han hele Tiden murrer om, at han skulde naa hat en liden Smag af denne herre ogsaa — og dunker Messingstokken utaalmodig mod Tiljerne. —

— Det har isandhed været en oprivende

Dag; vi er ikke vant til sligt herude paa Steinsøja. Det er godt at komme hjem igjen i Sundet, som Solen nu gjennemstraaler fra Ende til anden.

Men alligevel varer det helt til Kvælden, før vi ganske har gjenvundet vor Sindsligevægt.

Da sætter vi os paa Udkiggen og ser ud over Sjøen som vi pleier. Og ikveld er Sjøen saa herlig, at en ikke kan rumme Nag i sit Hjerte mod nogen — end ikke mod Buxebjønnen paa Tønnesholmen.

Hele Havet er som en Flade af blankt Guld og Holmene ligger som dyb Bronce, der er støbt ind i Guldet. Ikke et Vindpust rører sig; nede i Fjeldkrigerne staar Nyperoserne i fuld Blom og blaaner allerede mod Natten.

Men fra Skjærene hører vi Sjøfuglen snakke sig imellem med mange sagtelige Stemmer — og fjernt inde fra Land hører vi Orren lokke dybt dybt i svarte Skauer.

BÔNER OG BYFANTER

„Haajsan,“ siger Maarten. „Idag blir det saamæn herlig vederkvægannes at være tæt med Sjøen. Ja, naa kan Dere tro, Bônane koger sig inde paa Landjora.“

Han staar paa Bryggekanten i Morgensolen, Gamlen, og røger sin korte Snadde, og han er i rigtig godt Lag. Det er især fordi det er saa overhændig varmt; thi Maarten er glad i Varme, — slig stille retskaffen Solvarme, som gaar dybt ind i Kjødde og helt ind til Skelettet, saa det ogsaa bliver tødd op. Det jager Gigta, siger Maarten, og Gigta er hans argeste Fiende.

Men selv om det er noksaa hedt derude, saa kommer der gjerne en Luftning nu og da strygende forbi, og slig en Luftning er

næsten ligesaa vederkvægande som Varmen selv.

Naar han saa dertilmed ved med sig selv, at „Bônane“ derinde paa Landjorden koger sig i denne selvsamme Varme, har han en Fornøielse til. Han li'r øiensynlig ikke Bônane, Maarten. Nei, de har godt af at koge sig, de forbankade Dølegubbene, mens han staar der i Buxe og Busserul og intet mere og røger sin korte Snadde og er saa inderlig vel fornøiet.

„Kaffi-i“ skriger pludselig Pigen fra Bislaget, saa det hviner tversover Havnen og en doven Terne letter sig fra Skjæret og flakser to-tre Vingeslag i Heden, indtil den dypper sig dovent i Sjøen og blir liggende og flyde som en Skumdot paa den glatte Flade.

Vi rugger langsomt indover Bryggen; — Maarten tager af Velanstændighedshensyn et Tag i Buxen, som var kommen vel langt ned paa Siderne og stikker derpaa omtænksomt Snadden i Klaffelommen.

„Ja, naa skal Kaffi smage,“ siger han og blikker hastigt udover Sjøen, før han gaar ind; — han har lovet mig en liden Solgangs-

bris saa ganske bestemt, naar vi har drukket Kaffe. Og nu gjælder det, at Brisen ikke narrer ham — sandelig ser det ikke noksaa kleint ud. Men har Maarten først lovet Solgangsbris, er jeg for min Del tryg paa, at den ogsaa kommer.

Morgensolen har allerede i flere Timer staaet paa i Kjøkkenet og dertilmed har Pigen gjort op Varme paa Skorstenen for at koge Kaffe, saa selv Maarten synes, der er kje værendes. Vi sætter os derfor udenfor paa Trappen med Kaffebollen og Kandissukker. Og dertil Smørrebrød med et tykt Lag af Knaost paa.

Og nu mauler vi løs en lang Stund i Stilhed, men hele Tiden er der noget, som Maarten morer sig indvendig over, for han sidder og smaaler ret som det er.

„Ja, naa render det godt af de derinde," siger han, da han har sat den første Bolle tillivs. „Aa ja-ja! Naa gaar de og akker sig! Og tørker Nasa udi Hanna!"

Jeg kan ikke begribe, hvad det er han mener og spørger mig for saa smaat. —

„Bônane!" svarer han hjertefornøiet. „Sligt

et Høiveir som de har idag, kan Dere skjønne. Der blir noget til Svetting og Pæsing og Beklagels paa dissen Dølegubbane, slig en Dag som idag!«

Dette hans pludselige Nag til Bønder har jeg ikke formærket før; det er da ganske besynderligt, saa det maa jeg have nøiere Greie paa.

Og jeg siger som saa, at saa stor Forskjel paa dem derinde og os herude er det vel ikke igrunden. Hver har sit at stri med, siger jeg saa ganske fornuftigt.

„Forskjel paa en Bône og saa en Sjømand, spør Dere om. Jeg skal seje, der er Forskjel! Tænk Dere om lidegranne, saa skal Dere selv se. Førstens den Tingen bare, at vi Sjøfolk steller med Sjøen støtt og stændigt. Bare dèt, bare! Tror Dere ikke, at dèt gjør noget? Aa jo, jo! For Sjøen er renslig den. Og de som steller med Sjøen, de steller ikke med Lorten. De faar saagu lære at spyle baade sig selv og det, de har mellem Hænderne.

Men Bônane? Gjør de andet end at klore i Skitt og Moll, saalang Dagen er. Og drasser

Mollen med sig, kaarhelst de kommer, og lar han sidde, der han sidder, saa tilslut bider ikke Væden paa dem længer.

Ja se nu slig de har det inde hos sig! Har Dere været oppe i Landet nogentid? — Ja, ikke for det, at jeg er saa storarta bereist paa dén Kanten netop; — jeg gik jo gjerne den andre Veien i de Aarene, jeg var ude. Men den Gangen jeg var med Nikkelaj oppe hos hans Moster, da fik jeg sjaa nok af den Elendigheden. Kom en ind i Stuen til dem, saa drøsste det! Og slig en Urøddighed! De slængde Støvlan paa den Kanten og heiv Boxane paa den andre — haa det kunde træffe sig bedst. — Og Stolane stod paaskrævs af hverandre oppe i al Mollen — hoisan! ja, der var vel et Rod.

Aa nei Far! Kom ikke dér! Vi Sjøfolk har sagtens faaet en anden Opdragels! Vi fik nok vide, at hver Ting skulde staa netop der, den skulde staa, men ikke en einaste anden Plads heller. For da fik en nok høre! En fik nok det prænta ind, saa en ikke glemte det nogentid heller. Og den som var lidegranne glemsom, naar det gjaldt at spyle

og pudse og holde Orden paa Tingene, han kan Dere lide paa fik sig et Spark agterud og en Kjæfting af Skipperen, saa han huskede det en fjortendages Tid, og mere til.

Aa jo, jeg skulde da mene, der er Forskjel paa en Sjømand og saa en Bône!" slutter Maarten selvbevidst og rusler ind i Kjøkkenet.

„Desforuden," fortsætter Maarten, da han kommer ud igjen, „saa maa Dere lægge Mærke til, at vi Sjøfolk — vi har da set os lidegranne om. Vi kan da snu os paa Gaalve, hvor vi kommer. Vi er da saa forlade mig Gentlemen, som Dere kan sætte, kaarhelst Dere vil udi Verden! Men Bônane —? aa!" han blaaser dem langt bort i sin bundløse Foragt.

Nu synes jeg, at Maarten skeier ud i sit Hovmod. Jeg tager Bônane i Forsvar. Jeg siger, at det er ligesaa fint at stelle med Jord som med Sjø. Jeg siger at mange af de bedste Folk i Landet er tilsyvende og sidst af Bondeæt — jeg snakker om den gamle Kultur — —

Men jeg skulde ikke snakket om Kultur.

For nu gaar Maarten over alle Sømmelighedens Grænser. Haa? Kultur? Haa er det for noget Fanteri? Ja det maa sandt være noget fint, naar slige har det, som ikke har Vêd til at vaske Mollen af sig. — Og han snakker om Lusane deres — om hvor fine og gamle dé er, og saa videre. Nei, det nytter ikke længer at tale gamle Maarten tilrette!

Til alt Held kommer Silius idetsamme udfra sin Dør paa den anden Side af Sundet og hauster over:

„Maarten! Gaar du med paa Aktionen efter Anne Sørine —?“

Silius er i skinnende hvide Skjorteærmer, saa det er let at se, at han mindst skal paa Auktion.

„Er det idag, han skal holdes?“ — raaber Maarten tilbage og bliver næsten blid igjen i Maalet.

„Javist er det idag. Svint dig ind og tag andet Tøi paa dig, saa render vi derhen i det fine Veiret.“

Jeg skal sige, gamle Maarten „svinter“ sig. Aa! Han har glemt Bônane allerede!

De krumme Ben triller henover Bryggen med ham og han har sandelig ogsaa glemt den halve Skalk han aad paa, endda den var fuld af den deiligste Knaost.

— Silius stiger ned i sin Skjægte. Han lægger sin Stadstrøie med Omhu fra sig i Baugen, hvorefter han hiver en enkelt Aare over Rælingen og med den vrikker han Skjægten fint over Sundet.

Jeg kan se paa Silius, at han slettes ikke er i Humør. Han brummer noget sint noget, medens han belægger Baaden, og han siger slet ikke Gomaaren! til mig saa artigt som han pleier.

„Naa Silius," spørger jeg forsigtig. „Aassen staar det sig i den fæle Varmen?"

„Jeg er saa forsinna, at," svarer Silius og tørker sig om Panden med sit store Lommetørklæde, hvorpaa der findes Billeder af Statsminister Selmer og hans Ministerium.

Jeg lader ham sætte sig paa Trappetrinet, for naar Silius er forsinna saa tidlig paa Morgenkvisten er han saavist ikke til at spøge med.

„Komme her og si „Farmin"! til mæ!

Og saa i mit eiet Hus! Hæsj! Kunde én ikje faa Makk, saa gammel en er!"

„Har nogen sagt „Farmin" til Dem, Silius!" siger jeg oprigtig forfærdet.

„Gu sa han saa! Og saa slig en Byfant! Tro, haa de tænker paa? Komme ind i en voxen Mands Hus og slaa en paa Skulderen og si Farmin! Og saa slig en, som gaar og sælger Strømper."

Jeg har aldrig hørt paa Magen! Har en slig en, som gaar og sælger Strømper, fordristet sig til at sige Farmin til den spanske Ridder og det i hans eget Hus? Tro haa han tænker paa?

Nu spørger jeg Silius alvorligt ud, og Silius kan høre paa min Tone, at jeg er oprigtigt forarget.

„Ja, hør naa, skal Dere høre. Her staar jeg i Underbuxane og haagger Honeved til at nøre op med og saa kommer Jenten og sier, der er nogen som vil tale med mig. Hvem er dét, siger jeg, og tro, de skal saa tidlig paa Dagen? Jeg ved ikke, svarer Jenten. Han har aldrig vaaren her før, men han

ser ud som han kunde komme af Byen, svarer hun.

Saa faar jeg vel trække i Boxane, siger jeg, for det har hændt at rigtig fine Folk er kommen dondrande herud baade Klokken fire og fem, naar de har været her paa Seilads eller Fiskeri. Jaja, saa faar Du be han ind i Stuen og si værsgod om han vil vente, for jeg kommer som snarest, siger jeg til Jenten. Og dermed saa løber jeg Kjykkentrappen ovenpaa og rigger mig ud baade med Trøje og Vest, ja om det saa var Sko, saa maa Dere tro, jeg halte dem paa og heiv Tøflane der, det faldt sig. For jo mere jeg tænkte paa det, des mere kom jeg til at tro, at detten maatte være den nye Stiftamtmanden inde i Byen, for han skal være saa ubegribelig til at ligge herude og seile og domenere rundtomkring herude naar der er fint Veir Sommerdag. Detten har jeg hørt, men her i Steinsunde har han ikke vaaren før, og saa tænker jeg: Du skal dyredø! se det er heile Stiftamtmanden, som sidder nere i Stua! Og saa flidde jeg mig, saa det var et Syn — tilslut hadde jeg forsørje mig pønta mig baade med

Krave og det fine Tørklædet, som Dere ved, jeg bare har til Søndags og naar vi har Besøgels.

Jaja, saa seilte jeg for fuld Rig nedover Trappen, og tænkte som saa, at naa kan du forlade mig ta imod Kongen sjel. Og dermed tørner jeg ind i Stua — og ved Dere hvad jeg der ser —?

„Naa —"

„Tror Dere ikje hele Stua var fuld udaf Uldtøi! Strømper og Underbuxer baade for Mandfolk og Fruentimmer og Trøier og Skjorter baade rø og blaa og alt det som til fins! Og detten hang oppe og nere, paa Stolane og Sofaen, paa Bordet og Speilen i Krogen, — ja om det saa var paa Kakelovnen saa hang der to lange Kvindfolkboxer, og i Vindøie to-tre Flanelsskjørter, saa det var en Skam at se.

Og midt opi alt detten stod der en lang Laps med Skill midt udi Panna og plystra —"

„Plystred han! —"

„Ja forlade mig min Sønn! stod ikke Svinet der midt udi Stuen og plystra! Midt

opi alt Uldtøiet! Akkurat som det skulde være saa!"

„Hva, gjorde De da Silius?"

„Hvad jeg gjorde? Høh — en snakker om Sinne! Ja, at en ikke sprækker, saa gammel en er!"

„Jamen sig mig: hvad gjorde De, da De saa alt Uldtøiet?"

„Ja først gav jeg mig til at bande og ballere, til jeg fik Ordet i min Magt, som en sier. Og da jeg saa havde faaet Pusten igjen, saa sier jeg noget som saa: Haa Fanken er dette for en grusom Vederstyggelighed? sier jeg. Joda, sier han floddis. Det var da hans Mening at bli her nogle Dage! Han var kommen herud med Mottôren tidlig idagmorges med Sækken fuld af det finaste Uldtøi og saa vilde han bli her nogle Dage hos mig og handle med det Uldtøiet."

„Jeg skal gi dig handle jeg," svarer jeg og saa triver jeg først de to Kvindfolkeboxane paa Ovnen og hiver dem midt i Snuden paa han og saa de to Skjørtane i Vindøiet — og alt hvad jeg kunde raa' over —: det flaksa og det fløi ud gjennem Døren og ud i For-

stua, og alt det han skreig og alt det han peib — saa kom det da ud altsammen med Undtagelse af de to Kvindfolkeboxene, han havde faaet tullet om Halsen paa sig. Men saa kjender jeg med engang, at han triver mig i Armen og siger: Nu skal Du agte Dig, Farmin!

Men saa taalte ikke jeg mer! For saa dulta jeg han midt udi Hjertekulen paa sligt et sløit Sted, som jeg har lært i min Ungdom — og der dat han overende og raabte om Hjælp!

Ja sa jeg. Du kan tro jeg skal hjælpe Dig, Din forbankade Byfant! Og hvis ikke Du piller Dig ud og tar Uldfillane Dine med dig, saa kan Du tro —

Men saa kan Du vide, han var ikke sen, før han laa i Forstua paa alle fire og tulled det sammen baade Boxane og Flonellen, og ud flau han, som der skulde ha vaaren Manedder udi Enden paa han."

Nu ler vi godt begge to, og jeg roser ham meget, fordi han har lært den uforskammede Byfant Folkeskik. Tænk, komme i fremmed Mands Hus og hænge Under-

buxer paa Stolene! Tro, slig én tænker paa? Tro, hvordan det vilde gaa, hvis en Mand herudefra vilde komme ind i et Ordenshus i Byen og uden at sige to Ord begyndte at pakke ud af sin Pose og hænge det op paa Skilderier og Fortepianoer: Jo, da skulde der nok bli Leven!

„Men slig en Fyr kunde da umuligt være fra denne Kanten,“ siger jeg. „Han maatte da mindst være Østlænding;“ — jeg ved jo, hvilket Nag Silius nærer til alt, som kommer østenfra; og haaber paa mine Landsmænds Vegne at det ikke maa være nogen herifra, som har skjæmt sig saa ud.

„Aa Byfant er naa Byfant, kaarhelst han kommer fra,“ siger Silius. „Han tror sig sagtens saa mastig, bare han kommer udenfor Gadane sine. Men denne var nu forresten Bergenser, det hørte en strax paa Bræget. Jøs, han søngte hele Tiden paa denne Maaden,“ og saa sønger Silius som Bergenseren, saa det er en Fornøielse at høre.

— — Det har i Sandhed været en Morgen fuld af Sindsbevægelse. Først Maartens Had til

Bônane og nu Silius's Raseri til Byfanten; — nei dette er isandhed ikke let!

Jeg har ingen Lyst til at staa i Klasse med disse Fanter, og jeg begynder at fiske saa smaat.

„Jamen der er nu Forskjel paa Byfolk ogsaa," siger jeg.

„Det er der kanske," svarer Silius uinteressert.

„Se naa Bispen Moe," siger jeg. „Han var en kjækkande Kar."

„Jøs — Bispen Moe! Dere maa da ikje tale om Bispen Moe."

„Og se naa Stiftspraavesten, som De har seilet til Skagen med, han er da ogsaa pyntelig i alle Maader."

„Jøsses ja — Stiftspraavesten! Han var naa saa god som Dagen. Men," — føier han til, „saa forskrækkelig han var, naar han aabnede sin Mund! Østlandsk, siger Dere! Snak ikke om det! Jøs, det var som han skulde knække alle Tænnane i Snuden paa sig, saa hardt var det."

„Ja men jeg da Silius," prøver jeg

videre. „Jeg er da ikke saa værst til at være indefra Byen."

„Dere," svarer han og tager ligesom Maal af mig med Øinene. „Høh, Dere! Dere taler da som et Mennesk!"

— I samme Øieblik kommer Maarten i fuld Puds og rigget ud til at gaa paa Auktion.

Og lidt efter glider vi nedover Sundet for den lille Bris, som Maarten havde lovet og som naturligvis kom netop som vi havde Brug for den.

MAARTEN OG PRÆNSEN

Bjønneholmen ligger lidt indfor Steinsøja; vi kommer didhen, efterat vi har sløret en halv Times Tid for en liden glitrende Bris.

„Hoja, naa padler det fint over Flua," siger Maarten og strækker sig paa Toften saa det knager rundt omkring i Knoklerne.

Hvordan Bjønneholmen er kommen til at hedde saa, er ikke godt at vide, at sige hvis man skal tro den er blevet heddende saa, fordi der i gammel Tid har været en Bjønn, som har havt sit Tilhold der. Baade Maarten og Silius paastaar dette; men da maa Bjønnen i Sandhed havt det kleint, for ikke er der Skau og ikke er der Slaatter at snakke om paa hele Holmen; der skal være en Kjyrs Føe, siger de gamle; men det er ikke let at

forstaa, hvad denne Kjyren skal leve af mellem al den Mængde Graasten.

Men Bjønneholmen hedder den nu og har hedt saa alle Dage, og der boede Anne Søverine og der skal Auktionen holdes, og det er det væsentlige.

Paa Indsiden af Holmen er der en liden gulhvid Slette opfra Sjøen, og omkring denne Slette ligger tre Stuer. De er alle tre ganske ens; hvide med blaa Vindusrammer.

Nedenfor Sletten er der en Stenbrygge, og rundt den ligger Baad i Baad, saa enhver kan se, der er noget særdeles iveien paa Holmen idag.

Men ikke er det godt at vide, i hvilket Hus Auktionen skal holdes. Alle Folk fra Skjægterne har sagtens stablet sig sammen inde i Auktionshuset. Ja, da maa der kunne blive godt og varmt efterhaanden!

Vi belægger Baaden og gaar i Land, og fra nu af snakker vi svært lidet sammen. Vi gaar langsomt og stanser lidt nu og da og ser os om, som det høver sig godt Folk. Endelig kommer vi frem til et Hus, hvor Vinduer og Døre staar paa vidt Gab, og som

derfor maa være det mest sandsynlige Auktionshus. — Her staar vi atter længe, overflødig længe og ser os om og siger intet. Der er Folk i begge Stuerne, ser vi, og i Gangen staar det tæt som Sild i en Tønde. Endelig tager Maarten Initiativet. Han haler op af Lommen sit betragtelige Lommetørklæde, tager Hatten af og gnider sig i Hovedet og over hele Ansigtet, medens han langsomt gaar opover Trappetrinene.

Silius og jeg følger. Vi gnider os ganske vist ikke i hele Hovedet med vore Lommetørklæder, men vi har da Hatten i Haanden begge to, saa vi ser ikke saa værst ud vi heller.

Endelig triner vi ind i Forstuen, og først nu lader Folk som de faar Øie paa Maarten og Silius, men da skal jeg ogsaa sige, der bliver Stads!

Jeg kan skjønne, at de er anseede Mænd viden om; thi allesammen — baade Mandfolk og Kvindfolk — skal hen og trykke dem i Haanden, og da Lensmanden faar Øie paa dem, afbryder han endog den høitidelige

Handling: Vil Dere ikke komme indenfor? Værsaagod —

Men det vil sagtens hverken Maarten eller Silius, og nu opstaar der en ædel Strid, de reiser sig baade her og der inde i Stuen og vinker og tilbyder hviskende sin Plads, men baade Maarten og Silius hvisker ivrig tilbage, at nei saa langtifra — de kan saa godt bli staaende herude.

Men det hjælper ikke; — de maa saamæn ind i Stuen og jeg følger med paa Slæb; det er ikke Tale om andet, naar jeg er i saa godt Lag — og Enden paa det hele bliver, at vi bænkes mellem Vinduerne ret overfor Lensmanden og hans lille Bord.

Endelig kan Auktionen fortsættes.

„Saa var det Vængebordet, da," siger Lensmanden, som har en liden rund Klat af en Næse midt i Ansigtet. Han sidder hele Tiden og klør sig med Penneskaftet paa Siden af denne Næse, og griner dertil over hele Fjæset. „Ja, saa var det Vængebordet. To Kroner og firti var buden —"

„Fem og før," siger en Stemme udefra Gangen.

„To Kroner og fem og firti," gjentager Lensmanden korrekt. „To Kroner og fem og firti for det fine Vængebordet."

„Og en Hål!" fortsætter Stemmen udefra. Og saa faar han langt om længe Tilslaget for to og en Hål.

— Anne Søverines Efterladenskaber er ikke mange og ikke meget mærkværdige. Det er nogle Pindestole og et rundt Bord og „Vængebordet", som gik for to og en Hål. Og saa er det nogle fæle Oljetryk og Kjøkkentøi i en Kasse og Gryder og en Kaffekjedel.

Nei, Anne Søverine har ikke været vel ved Magt, synes det. Skjønt — jo, en Hængelampe har hun da havt. Og en Sofa. Disse to Gjenstande danner ogsaa Auktionens Clou. Hængelampen hænger endnu under det lave Loft. Anne Søverine har maattet tage alle overflødige Lænker af den, og endda er det bare saavidt den gaar klar af Bordpladen. Saa er det altsaa Sofaen. Silius hvisker til mig, at han tror der er Spring i Sofaen, saa jeg mistænker ham for at have Lyst paa det stygge Spektakel.

Men disse to Herligheder skal spares til

sidst; det gjælder at faa solgt Skrabet unna først.

Nu kommer de halende med en Vedkasse, som er stoppet fuld af alle optænkelige Skrifter og Papirer. Vedkassen sendes rundt Stuen til Besigtigelse, og en Mand ved Lensmandens Side reiser sig op og roser Kassens Indhold.

„Der er ingen fantagtige Bøger i henner," siger han. „Det maa Dere lide paa. Ane Søverine havde saavist ingen fantagtige Bøger."

Hverken Maarten eller Silius interesserer sig imidlertid for Literatur. De snakker nu begge med en ung Kone, som har et lidet Barn paa Fanget. Og dette Barn udmærker sig ved, at det ustanselig sidder og bider Neglene af alle sine Fingre.

„Har Du set sligt," siger Silius beundrende.

„Ja, det var vel en liden Basse," siger Maarten, og smatter paa Tungen til den lille.

Men den unge Kone siger ustanselig: „Du maa kje — Du maa kje ede paa Nejlane —" hvad den unge Mand dog ikke tager noget

Hensyn til, — hvergang hun tager den ene Haand bort fra Munden, putter han raskt den anden op igjen.

„Ja, det var vel en Nøkk," siger Maarten.

„Ja, tænk! Kan han alt det Snittet," siger Silius.

„Ja, det har han saamen arvet efter mæ," forsikrer Moderen, „men jeg synes han er herlig liden endda til at begynde paa den Slagsen."

— Literaturen i Vedkassen faar ikke synderlig Pris. Kjøberen erhverver baade Skrifterne og Papirerne + Vedkassen for den ringe Sum af fem og tyve Øre — eller toti fem Øre som Lensmanden udtrykker sig — og det maa dog siges at være billig Kjøb for saamegen Literatur, som ovenikjøbet har Garanti for ikke at indeholde en eneste fantagtig Bog — det er jo ikke lidet i vore Dage.

— Nu kommer Lensmandens haandgangne Mand dragende med et stort Oljetryk i en Ramme, som er mere end miserabel. Oljetrykket er heller ikke noget at skryde af; det er saare falmet, og man kan tydelig se,

at Fluerne har havt sin Gang over det i mangfoldige Somre; thi det er sortprikket over det hele. —

Men det kan dog ikke være Tvil om, at det forestiller afdøde Kong Oscar den anden fra den Tid, da han var paa sit allerstaseligste.

„By paa det!" siger Lensmanden. „Billede i Ramme! By paa det." — Jeg lægger udtrykkelig Mærke til, at Lensmanden ikke nænner at gjøre opmærksom paa, hvem Billedet i Ramme forestiller.

Der er ingen som giver noget Bud. For det første er det jo bare som et Braad at kalde. Rammen er skak og Oljetrykket falmet og ilde tilredt, saa det kan ikke siges at være noget særs at hænge paa en Væg. — Og desuden — det er jo saa rart med det — det er ligesom saa generligt at by paa Gamlekongen nu, naar det er gaaet, som det er — —

„Toti Øre for Skilderiet," prøver Lensmanden sig frem og klør sig heftig med Penneskaftet. „Toti Øre! Gi Bud paa det pene Billedet i Ramme."

Jeg ser paa Maarten, at der er noget i veien med ham; thi han har reist sig halvt fra Bænken og myser med Øinene paa Skilderiet.

„Ei hal Krone," byder Maarten uden at blunke og sætter sig tungt ned paa Bænken igjen.

„Femti Øre," siger Lensmanden, mens hele Forsamlingen er en eneste maabende Forundring.

„Triss!" hviner en spids Stemme ude fra Forstuen. Folk begynder at se paa hverandre, — bevare os vel! By tredsenstyve Øre for det fæle Skrabet.

„Seksti Øre er budt! Seksti Øre," siger Lensmanden og stirrer uafbrudt paa Maarten.

„Ei Krone," siger Maarten urokkelig.

„En Krone er budt!" gjentager Lensmanden. „En Krone for det pene Billede. En Krone! Første Gang — —

„Og ti!" piber Diskanten i Gangen og nu brøler det af Latter, saa det er Skam at høre. Men herinde i Stuen, hvor der bare sidder alvorlige Folk, ryster Mandfolkene paa sine langsomme Hoveder, medens Kvindfolkene

himler over denne svimlende letsindige Omgang med det dyre Mammon.

„Halanne!“ siger Maarten med dyb Røst. Og han ser sig om blandt den hviskende Skare — han sender et hvast Blik ud i Forstuen og træffer en, som netop staar med Gabet paa vid Væg af Latter. „Det er kje noget at le af,“ siger Maarten, og nu er han saa morsk at det bliver stille baade herinde og ude i Forstuen; han med Gabet paa vid Væg, maa bide Latteren af i et Gisp, saa han holder paa at faa den i Vrange, det kan jeg tydelig se. Men stille bliver baade han og alle de andre Ungdommer derude; — jo jo! kom ikke her og driv Løier med en Mand som Maarten.

Det er klart, at efter dette faar Maarten Tilslaget. Selv ikke Diskanten tør kny nu. Men Maarten er mørk endda. Han betaler kontant paa Bordet, saa baade Kronen og Halvkronen hopper høit og klinger længe. Og dermed gaar han ud af Lokalet med Oscar den anden under Armen. — Folk bøier sine Hoveder og ude i Forstuen viger de skamfuldt tilside. — Jeg følger Maarten i Hælene og ser strengt paa Diskanten. Men

Silius bliver siddende igjen. Han vil saa bestemt vente paa Sofaen med Spring. —

Maarten gaar lige ned i Baaden. Han sætter sig paa Agtertoften og holder Skilderiet i passende Afstand, og rigtig betragter Kongen. Snart kniber han det ene, snart det andet Øie sammen, — snart kikker han paa det gjennem den hule Haand. Og tilslut siger han ganske stille:

„Det var saagu et betydelig Lignament.“

Nu ved jeg sagtens, at en bra Kar ikke skal være framfusendes og lægge sig op i Ting, han ikke har noget med. Men der faar da være Maade paa at spænde Folks Nysgjerrighed ogsaa, og tilslut kan jeg ikke bare mig for at buse ud og spørge, om Maarten nogentid har kjendt Kong Oscar.

„Kjendt han?“ svarer Maarten og han er rent vond for, at nogen kan spørge saa naudent. Men saa føier han til stille og bedageligt. „Aa ja Far! Dere kan lide paa, at jeg har kjendt ham! Ved Dere ikke det? jeg fôr sammen med ham paa Nordstjerna i Halvtreds. Ja, dengangen var han naa ikke mere end som Præns. Men mæ ogsaa Præn-

sen! Aa ja ja! Jo Dere kan lide paa, at vi to har kjendt hverandre."

Nu er Gamlen kommet paaglid, og da er det ikke saa farligt mere. Da pleier det gjerne at gaa videre af sig selv. Især da han med stor Sindighed tager sig en Skraa af den lille Sølvdaase, han ved høitidelige Anledninger som idag bærer i Vestelommen.

„Grei Kar, spør Dere? Aa kjere Dere! Grei Kar! Her har saavist ikkje vaaren hans Mage te! Og vitto, kom nu altid saa godt ud af det tilsammens. Vi var saamæn som to Brøre at kalde, det var vi.

Saanten om Kvællane, da kom han forud saan aven og til og hadde gjerne med sig nogle Cigarer og ekkaaslag sligt. Og saa var det naa helst mæ, han skulde ha Tag i; for óm jeg sjel skal seje det, saa var jeg naa ikke saa ganske sædvanlig, det var jeg ikke. — „Maarten," sa Prænsen, „naa tar vi os en Prat og en Røig, Maarten," sa han. Og saa prata vi og saa røigte vi, og saa var vi forlade mig! som to Konfermanter. Ja, det var vi! Og saa søngte han. Jøs og du bevare meg, som det Menneske kunde sønge!

Det var slig som det skjælvte baade oppe og nere. Ja, der var ikke den Tingen te, han ikke kunde. Slig som han digta! Og slig som han kunde diklamere! Aa ja ja! Ja, han var begava han.

Og den Tiden vi skulde mønstre af, saa kommer han til mig og saa sier han: Maarten, sier han, naa maa Du ha Tak for den Ti' vi har vaaren tilsammen, sier han.

Dere skal sjel ha saa mangfoldig Tak, sier jeg. Og kommer Du nogentid til Christiania, naar som atte jeg er der, saa veid Du det, at det er bare at gaa lige op paa Slottet og seje at det er D æ!

Jaha tak, sier jeg, og detten er altforgalt og alt sligt noget. Men saa sier han med et, — og det har jeg aldrig nogentid glemt han. „Og skulde Du nogentid komme i Uleilighed, Maarten, sier han, saa bare skriv til mig, saa skal det nok greies ud for Dig, sier han. Tak iligemaade, sier saa jeg, det kan Dere lide paa, sier jeg og tog han i Næven paa det.

Ja det har jeg nu tænkt paa saa mangfoldige Gange siden, for det var jo saa lava, at det var han, som kom ud i Uleilig-

heda." Og Maarten ser ud, som han vilde sætte sig til at tænke paa dette nu igjen; derfor spørger jeg ham raskt, om han har truffet Prænsen senere nogentid.

„Ja, det var sandt det. Rigtignok saa kom jeg aldrig til Christiania; i den Byen har nu jeg for min Part aldrig vaaren og ikke kan jeg si, jeg har stundet noget videre derhen heller. Men den Tiden han var herinde i Christianssand — var det ikke i to og halvfems tro! — da traf jeg han jo. I Førstningen kunde han ligesom ikke ta mig igjen; men med det samme jeg mindte ham paa Togtet i halvtreds, saa kan Dere tro! Jøs! saa var det som i gammel Ti'! Da var vi som to Brøre igjen med detsâme. Og han trak mig ned i Kahytten og vi to fik Cigarer og vi to fik Champagnavin og slig sad vi og prata sammen akkurat som — ja akkurat som to Brøre.

„Du har holdt dig godt, Maarten," siger han til mig.

„Aa, Dere er ikje Spøg Dere heller, Majestæt," siger jeg og det endda jeg syntes

han var falden noksaa herlig af siden jeg sist saa ham, da han stod i sit fulde Brag.

„Men det maa naa kje være saa greit for Dere heller Majestæt, for Dere har vel herlig møe at staa i.“

„Ja, Du veid det,“ siger han.

„Jeg forstaar ikke, Majestæt, haassen Dere kan holde det ud fra hverandre altsammen. Tænk regjere baade Nordmanden og Svensken paa samme Ganga — e ska seje, d'ekje Smaatterier.“

„Aa nei, Du veid det,“ siger han igjen.

„Men skulde nogen greie det, saa maatte det være en Kar som Dere, Majestæt — siger jeg, og det lidde han vist; for han lo saa godt, og da var han saa skinnandes skjøn om en sligt kan si, at han ligned Skilderierne af Vorherre sjel.

Jaja, saa sad vi der og prated om baade det ene og det andre — og det var forskrækkeligt, haa det var for en Hukommels, som sad paa det Mennesket. Tilslut saa mindte jeg han ogsaa paa, at vi havde lovet hinanden at hjælpe hverandre, hvissom at nogen af vors to skulde komme i Uleilighed.

Jo, det var sandt: Det husked han saa godt atte, og han stod saavist ved sit Ord den Dag idag. „Det gjør jeg ogsaa Majestæt,“ sier jeg og saa trykte han mig i Næven, for det var netop som jeg skulde til at gaa, og sier han til mig: Ajøs da Maarten! Det var kje farligt, hadde jeg mange som Dæ her i Landet, sier han.

„Nei, Dere kan saa seje, Majestæt,“ sier jeg, og saa, ja det var saa rart! — saa saa han slig paa mig, saa jeg kunde graade.“

— — Nu hører vi Silius komme med stort Rabalder nedover Stenbryggen. Det er den velsignede Sofaen med Spring, som han er blevet hængende med og som de nu kommer drassende med tre fire Mand høi.

Maarten tager Oscar den anden og gjemmer ham i Agterskottet, det er saavidt det kan faa Plads der, naar det staar paa Tværke.

Men før han lægger Fjælen over, sender han det endnu et sidste Blik og mumler for sig:

„Her kommer kje Magen nogenti'!“

ET BREV FRA SILIUS

Steensøe, den 31. Oktober 1912.

S. T. Erværdige Wæn!

Maarten har vont i sin Hand udaf Jigta! derfaar har han bid Mig Skrive til jer med Flitig Tak for Rommen, som Vi rægti bekom og anamede 15ende dennes paa hans Jæborsdag. Vi maa begge ærkjende det war ein nyddelig Rom og storartad i wær Hensend. Det er Alt for galt, at I skal sædde Dere i Bekostels for waares Skyld. Vi tog vors en Thaadi udaf Rommen paa Jæborsdagen om aftningen og det var en nyddelig Thaadi. Vi Drak Skaal udi Kjykkenet men Resten saa gjømmer vi til Juletien og kan were I sel kunde kaame og smage paa Han.

Ogsaa var det Draftene, I skikte os til Amindels de var entressente for gamle Søefarend og vi have spekuleret Dem nøiagtigen men der er mange Feiler det er det af det

Maarten og Mig sikkerlig kan bemærke som vi skal prate om næste gang og vise.

I beder os fortele om alt Nyt men Nei! her er det mest ved Det gamle udenom at Søverin har faaen nye Vinøier udi Den østre Stuen og Rulegardiner, som kan gaa aleine. Ogsaa vil han have Telepon! Han wille spørge Mig og Maarten om atte vi wille have Telepon. Men det wille vi ikke dusten! Nu tror Jeg snart, Han er Fritænker og vi liger han ikke. —

Det var leit, I ikke kom her Isommer for hær war triveligt, med Fisking og Sol i Juni Maaned til Sanctehansti. Men efter var her smaali og Regn. Saa det var ufattelige Ting. Naa har Vi havt det trabelt med Homeren, som er fiin men smaafallandes iaar. Vi har et Par 100 gaaendes ude i Kommen paa Sørpønten som er græi efterdi han fylles, naar det flør, saa der blir fræsk Wand til Bestandighed.

Den gamle Eigebaaden selte Jeg isommers til en svenske for haltres Kroner, han war lidet troendes mere for han war sjeiv udi Styringa. Og havde flere Manke Manger.

Raaden war han saa det var stor Pris og Jeg fik fiin Sjægte af Skomageren Tilkjøbs for Thi Species som var ny. Men Maarten og Mig var ei sams om den Skjægta, saa Han war Vond.

For Resten prater Vi om Tyrken, og den Ting og den svere Krigen, som Raser. Men atte Grekerane skulle winne paa Han, det synes Vi er uregtigt. Thi Vi kjender Grekerane, og det er bare Fanter fra den Tiden Vi seilte i Frugttraden. Der war Grekerane de kleinast som fantes. Og bare skulle hives udaf Europa. Ja kanske Tyrkeran ogsaa, for de er vist ikke stort Bedre. Men tro wor Engelland er henne? Tro worfor De ei siger ifra? For dette er da ingen Orden og Rigtighed? Nei men havde gamle Wictoria levet eller Prinsen af Vales, saa havde dette stor-artade Levenet ikke wært. For Prinsen af Vales han var ogsaa grei, men gamle Wictoria var den glubaste. Men tro om denne Georg som er der nu, kan noget Widere? Det tviler nu jeg paa for at han lar Dem ryge isammens disse Fantarne dernere, saa det kan were speli for wors andre snart. Naa maa Dere

leve saa wel; for vi kan got sjønne att Dere længter herud til Steensøe, naar som atte I boer i Christiania blant bare Fremmenfolk, som I skriver i eders Skrivels, jeg kan ogsaa huse fra den Tien jeg laa i Gul Feber i Pinsikola i tre og hal tres. Den Tien jeg blev fræsk og gik alene i blant bare Fremmen folk saa længte Jeg hjem saa hardt atte jeg g r a a d! Det er Sandheden.

Men naa skal I wide at Werelset staar og bare venter. Dere skulle komme over nytaar og wi har kjøft Bjerke Wed. Og Her bliver sikkert Fiint veer for naa har her vaaren en Blaaster saa lenge at han maa stanse eigang. Og Dere ved at her er som I liger.

Mange Wænlige Hilsender

Eders

Silius Orginiussen Steensøe.

INDHOLD